

СЛУЖБЕНИ ВОЈНИ ЛИСТ

БРОЈ 1

Београд, 19. јануар 2015.

ГОДИНА СХХХIV

Цена овог броја је 195 динара
Годишња претплата је 7.150 динара

1.

На основу члана 14. став 2. тачка 39) и став 3. и члана 45. став 1. тачка 6) и став 2. Закона о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон и 104/09 др. закон) и чл. 18. и 26. Закона о заштити од пожара („Службени гласник РС“, број 111/09), министар одбране доноси

П Р А В И Л Н И К О ЗАШТИТИ ОД ПОЖАРА У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ И ВОЈСЦИ СРБИЈЕ

И. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником уређује се начин и поступак планирања, организовања, спровођења и контроле заштите од пожара у Министарству одбране и Војсци Србије.

Одредбе овог правилника примењују се и на заштиту од експлозија које могу бити изазване пожаром.

Члан 2.

Поједини појмови који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

1) **војне ватрогасне јединице** јесу формацијске професионалне ватрогасне јединице у Министарству одбране и Војсци Србије;

2) **ватрогасне јединице на територији** јесу ватрогасно-спасилачке јединице Министарства унутрашњих послова, ватрогасне јединице локалне самоуправе, ватрогасне јединице правних лица сврстаних у прву категорију угрожености од пожара, као и добровољне ватрогасне јединице;

3) **војни комплекс** је земљиште са изграђеним објектима или без њих које користе Министарство одбране и (или) Војска Србије који у просторном смислу чине јединствену целину (касарне – базе, војни аеродроми, луке – сидришта, складишта, логорски простор, непокретности за обуку, групе војних објеката или зграда и земљишне површине);

4) **војни објекти** јесу изграђени надземни или подземни објекти у војном комплексу или ван војног комплекса који се користе за потребе Министарства одбране и Војске Србије (објекти за смештај, живот и рад људи; објекти за чување, опслуживање и одржавање наоружања, техничких и погонских средстава и опреме; објекти за обуку и опитовања; објекти уређења и припреме територије за потребе одбране; објекти за репрезентативне, угоститељске и трговинске услуге; објекти за културне, спортске и забавне активности; објекти за држање и узгој животиња, као и објекти комуналне инфраструктуре, енергетике и инсталација);

5) **експлозија** јесте процес наглог сагоревања који настаје као последица употребе запаљивих течности и гасова и осталих горивих материја које са ваздухом могу створити експлозивну смешу праћену ударним таласом притиска продуката сагоревања и порастом температуре, као и наглог разарања плашта посуда услед непланираног или неконтролисаног ширења флуида и разлетања делова уређаја, технолошке опреме или објеката, којим се угрожавају живот и здравље људи и материјална добра;

6) **заштита од пожара** обухвата скуп мера и радњи за планирање, организовање, спровођење и контролу мера и радњи заштите од пожара, за спречавање настајања и ширења пожара, експлозивне средине и експлозивног сагоревања на објектима, просторима и покретним стварима, откривање и гашење пожара, спасавање људи и имовине, заштиту животне средине и утврђивање и отклањање узрока пожара;

7) **запослени у Министарству одбране** су државни службеници и намештеници;

8) **лице за заштиту од пожара** јесте лице одговарајућег степена стручне спреме са радним искуством у области заштите од пожара на формацијском месту референта за заштиту од пожара односно на радном месту на којем се обављају послови заштите од пожара;

9) **надлежни старешина или руководилац** јесте лице овлашћено за решавање у управним стварима о правима и дужностима запослених у саставу којим командује или руководи (командант, управник, начелник и друга лица на командним и руководећим дужностима);

10) **припадници Војске Србије** су војна лица и цивилна лица на служби у Војсци Србије.

II. ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗОВАЊЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Члан 3.

Заштиту од пожара у Министарству одбране и Војсци Србије, у оквиру својих овлашћења, планирају и организују организационе јединице Министарства одбране, органи управе у саставу Министарства одбране и војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и команде, јединице и установе Војске Србије и организационе јединице Генералштаба Војске Србије (у даљем тексту: субјекти заштите од пожара).

Субјекти заштите од пожара одговорни су за заштиту од пожара у непосредно потчињеним саставима.

Члан 4.

Заштита од пожара остварује се:

- 1) планирањем, организовањем и припремањем субјеката заштите од пожара;
- 2) обезбеђивањем услова за спровођење заштите од пожара;
- 3) предузимањем мера и радњи за заштиту од пожара и спасавање људи, материјалних добара и животне средине приликом избијања пожара;
- 4) контролом и надзором над применом мера заштите од пожара.

Члан 5.

Основни циљ заштите од пожара јесте заштита живота људи, материјалних добара и животне средине.

Заштита од пожара организује се сопственим снагама и средствима субјеката заштите од пожара.

Субјекти заштите од пожара су у обавези да у организацији заштите од пожара међусобно сарађују и пружају потребну помоћ.

Члан 6.

Извршавање задатака заштите од пожара врши се на основу важећих републичких прописа, српских стандарда у области заштите од пожара, стандарда одбране, Правила службе Војске Србије и овог правилника.

Члан 7.

Заштита од пожара заснива се на заштити живота људи, материјалних добара и животне средине и превенцији; непрекидности организовања и спровођења, подстицању и јачању свести о значају заштите од пожара, правовременом и тачном информисању и обавештавању, сарадњи, солидарности и одговорности.

Члан 8.

Субјекти заштите од пожара сарађују са ватрогасним организацијама, ватрогасним јединицама и инспекцијским органима на територији и међусобно размењују информације и усклађују активности од значаја за заштиту од пожара.

Сарадња и координација на задацима заштите од пожара обухвата: успостављање контаката, процену угрожености од пожара на територији, координацију рада приликом планирања и реализације заједничких задатака, ангажовање снага и средстава за гашење пожара, организацију обуке и ватрогасних такмичења, учешће на вежбама и друго.

Члан 9.

Сви субјекти заштите од пожара врше категоризацију објеката, делатности и земљишта према угрожености од пожара, зависно од технолошког процеса који се у њима одвија, врсте и количине материјала који се производи, прерађује или складишти, врсте материјала употребљеног за изградњу објекта, као и значаја и величине објекта и врсте биљног покривача.

Члан 10.

Надлежни старешина или руководиоца образује комисију за категоризацију објеката према категорији угрожености од пожара.

На категоризацију објеката из става 1. овог члана, надлежни старешина или руководиоца прибавља сагласност претпостављеног.

Члан 11.

Објекти, делатности и земљишта (у даљем тексту: објекти) у Министарству одбране и Војсци Србије разврставају се у следеће категорије:

- 1) са високим ризиком од избијања пожара – прва категорија угрожености од пожара;
- 2) са повећаним ризиком од избијања пожара – друга категорија угрожености од пожара;
- 3) са извесним ризиком од избијања пожара – трећа категорија угрожености од пожара.

Објекти који чине јединствену технолошку целину разврставају се у исту категорију угрожености од пожара.

Изузетно, део објекта или простора који је заштићен или грађевински изведен тако да нема опасности од ширења пожара на суседне просторе и објекте других може се разврстати у нижу категорију од оне у коју је разврстан целокупан објекат или простор.

Објекти који се применом два или више различитих услова или мерила могу разврстати у различите категорије разврставају се тако да им се одређује виша од могућих категорија.

Изузетно, поједини објекти могу се разврстати и у нижу категорију угрожености од пожара под условом да су на објекту спроведене мере заштите од пожара и експлозија којима се постиже економичније или на други начин повољније решење заштите од пожара и експлозија за власника или корисника објекта, а истовремено задржава се исти или постиже већи ниво заштите.

Члан 12.

Разврставање објеката у категорије угрожености од пожара врши се зависно од:

- 1) намене објекта;
- 2) инсталираних капацитета постројења за производњу, прераду или промет односно од врсте технолошког поступка;
- 3) капацитета резервоара или објеката за запаљиве материје и складишта експлозивних материја;
- 4) величине објекта и његове локације и врсте конструкције и материјала од којег је изграђен;
- 5) броја запослених и броја људи који у објекту бораве;
- 6) близине професионалне ватрогасне јединице;
- 7) површине простора и биљног покривача.

Члан 13.

Надлежни старешина или руководилац у чијој се одговорности налазе објекти у обавези је да:

- 1) обезбеди технички опремљену и обучену формацијску ватрогасну јединицу са потребним бројем ватрогасаца – за објекте разврстане у прву категорију угрожености од пожара;
- 2) обезбеди стално дежурство са потребним бројем лица стручно оспособљених за спровођење заштите од пожара – за објекте разврстане у другу категорију угрожености од пожара;
- 3) обезбеди потребан број лица стручно оспособљених за спровођење заштите од пожара – за објекте разврстане у трећу категорију угрожености од пожара.

Надлежни старешина или руководилац, поред обавеза из става 1. овог члана, обавезно организује спровођење превентивних мера заштите од пожара.

Члан 14.

За све објекте у Министарству одбране и Војсци Србије који су разврстани у прву, другу и трећу категорију угрожености од пожара израђује се План заштите од пожара као основни документ за заштиту објеката од пожара.

Члан 15.

План заштите од пожара садржи:

- 1) приказ постојећег стања заштите од пожара;
- 2) процену угрожености од пожара;
- 3) организацију заштите од пожара;
- 4) предлог техничких и организационих мера за отклањање недостатака и унапређење заштите од пожара;
- 5) прорачун потребних финансијских средстава;
- 6) прописане прорачунске и графичке прилоге.

Члан 16.

Приказ постојећег стања заштите од пожара обухвата техничке описе са расположивим подацима о:

- 1) површини објекта;
- 2) укупном броју лица у објекту;
- 3) објектима прве, друге и треће категорије угрожености од пожара;
- 4) друмским и железничким саобраћајницама;
- 5) електроенергетским објектима за пренос електричне енергије;
- 6) локацијама на којима су ускладиштене веће количине запаљивих течности и гасова и експлозивних и других опасних материја;
- 7) објектима војних ватрогасних јединица и ватрогасних екипа;
- 8) распореду и смештају ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;
- 9) природним извориштима воде који се могу употребити за гашење пожара;
- 10) пољопривредним и шумским површинама са путевима проходним за ватрогасна возила и ватрогасце;
- 11) шумским површинама по врсти, старости, запаљивости и изграђености противпожарних путева и пресека у шумама;
- 12) објектима који су неприступачни за прилаз ватрогасним возилима;
- 13) објектима у којима нема довољно средстава за гашење пожара;
- 14) систему веза употребљивих приликом гашења пожара;
- 15) узроцима избијања и ширења евидентираних пожара током последњих десет година.

Члан 17.

Процена угрожености од пожара као најзначајнији елемент Плана заштите од пожара представља поступак утврђивања нивоа угрожености од пожара.

На основу процене угрожености од пожара одређују се мере за спречавање настанка и ширења пожара (превентивне мере), као и мере за успешно гашење пожара које произилазе из чињеничних специфичности предметног плана заштите од пожара.

Основни елементи процене угрожености од пожара јесу:

- 1) постојеће стање;
- 2) нумеричка анализа пожарне угрожености;
- 3) стручно мишљење о постојећем стању и организацији службе заштите од пожара;
- 4) предлог мера у складу са прописима;
- 5) закључак;
- 6) графички прилози.

Члан 18.

Процена угрожености од пожара садржи и стручну обраду података на основу чињеница о:

- 1) макроподели на пожарне секторе и зоне, уз оцену да ли они испуњавају прописане услове у погледу спречавања ширења пожара;
- 2) густини изграђености унутар једне зоне;
- 3) спратности грађевинских објеката и приступачности саобраћајница и површина у погледу могућности евакуације лица и гашења пожара;
- 4) старости грађевинских објеката и потенцијалним опасностима за избијање пожара;
- 5) стању спроведених мера заштите од пожара на објектима;
- 6) стању спроведених мера заштите од пожара на шумским и пољопривредним површинама;
- 7) распореду објеката са лако запаљивим, експлозивним и опасним материјама;
- 8) стању електроинсталација и уређаја;
- 9) стању громобранских инсталација;
- 10) извориштима воде и хидрантској мрежи за гашење пожара;
- 11) броју војних ватрогасних јединица и ватрогасних екипа;
- 12) осматрању, узбуњивању и јављању о пожару.

Члан 19.

Организација заштите од пожара обухвата:

- 1) начин на који је организована заштита од пожара;
- 2) начин на који се остварује комуникација са другим субјектима заштите од пожара у случају потребе;
- 3) средства потребна за комуникацију;
- 4) податке о броју ватрогасаца, техничкој опремљености и обучености војних ватрогасних јединица односно о организацији превентивних мера заштите од пожара, дежурства и податке о броју стручно оспособљених лица за спровођење заштите од пожара;
- 5) начин оспособљавања и провере оспособљености из заштите од пожара;

6) поступак у случају пожара (знаци за узбуњивање; ко се извештава и када; поступак дежурних органа; поступак лица на обезбеђењу објеката, покретних ствари и људства; поступак људства у објекту; поступак војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе; поступак осталог људства и друго).

Члан 20.

Предлог техничких и организационих мера за отклањање недостатака и унапређење заштите од пожара обухвата:

- 1) мере у организацији заштите од пожара које могу утицати да се умањи ризик у погледу настанка пожара и експлозија;
- 2) техничке мере које се односе на подизање нивоа заштите од пожара, а чија обавезна примена није утврђена законима и техничким прописима;
- 3) мере заштите од пожара које се морају реализовати, а захтевају знатна финансијска средства која треба обезбедити посебним планирањем средстава;
- 4) мере којима се планира набавка посебне опреме, уређаја и средстава да би се систем заштите од пожара унапредио и тиме смањио ризик;
- 5) мере за санацију постојећег стања;
- 6) мере унапређења које би се спроводиле на грађевинским објектима, грађевинским деловима и отвореном простору;
- 7) предлоге за изградњу нових извора и инсталација за снабдевање водом за гашење пожара;
- 8) предлоге за оснивање нових јединица за гашење пожара;
- 9) мере у вези са паљењем ватре и спаљивањем остатака стрних усева, спаљивањем смећа на отвореном простору и спаљивањем биљних остатака на отвореном простору;
- 10) предлог за изградњу нових осматрачких места за откривање пожара на отвореним просторима;
- 11) предлог за измену или доградњу система везе.

Члан 21.

Прорачун потребних финансијских средстава обухвата реално сагледавање финансијских елемената свих предложених техничких и организационих мера и динамику њихових извршења са планом финансијских средстава.

Члан 22.

Прорачунским и графичким прилогом Плана заштите од пожара приказују се:

- 1) површина на коју се конкретан план односи;
- 2) зоне објеката прве, друге и треће категорије угрожености од пожара;
- 3) важније друмске и железничке саобраћајнице;

4) електроенергетски објекти за пренос електричне енергије;

5) локације на којима су ускладиштене веће количине запаљивих течности и гасова и експлозивне и друге опасне материје;

6) објекти војних ватрогасних јединица и ватрогасних екипа;

7) природна изворишта воде која се могу употребљавати за гашење пожара;

8) објекти у којима повремено или стално борави већи број лица;

9) подручја са пољопривредним и шумским површинама по врсти, старости, запаљивости и изграђености противпожарних путева и просека у шумама;

10) објекти који су неприступачни за прилаз ватрогасним возилима;

11) објекти у којима нема довољно средстава за гашење пожара;

12) легенда симбола и ознака према српским стандардима (СРПС).

Члан 23.

План заштите од пожара израђује се за гарнизон (гарнизонско место), војни комплекс и војни објекат који се налази ван војног комплекса (у даљем тексту: војни комплекс и војни објекат).

План заштите од пожара одобрава:

1) командант гарнизона – за гарнизон (гарнизонско место);

2) командант војног комплекса – за војни комплекс;

3) командант војног објекта – за војне објекте који се налазе ван војног комплекса.

План заштите од пожара за гарнизон доставља се свим командама, јединицама и установама у гарнизону (гарнизонском месту).

Команде, јединице и установе израђују извод из плана заштите од пожара за војне објекте у којима стално бораве људи, за издвојене војне објекте и просторе са високим пожарним оптерећењем.

Извод из плана заштите од пожара и план евакуације морају бити истакнути на видном месту у објекту.

Извод из плана заштите од пожара мора бити истакнут на улазу у објекат.

План евакуације обавезно се израђује у боји, посебно за сваки спрат односно етажу.

Члан 24.

План заштите од пожара израђује комисија коју образује командант гарнизона односно командант војног комплекса и војног објекта.

Комисију за израду плана заштите од пожара чине лица за заштиту од пожара, лица која обављају оперативне и логистичке послове, а по потреби и друга лица.

За поједине објекте и технолошке процесе могу се ангажовати и правна лица ван Војске Србије која обављају послове у области заштите од пожара.

Члан 25.

Субјекти заштите од пожара воде и чувају евиденције и друга документа из области заштите од пожара, и то:

1) Евиденцију о лицима за заштиту од пожара (Образац 1);

2) Евиденцију о војним ватрогасним јединицама и ватрогасним екипама (Образац 2);

3) Оперативну евиденцију ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара (Образац 3);

4) Евиденцију објеката категорисаних у категорије угрожености од пожара (Образац 4);

5) Извод из Плана заштите од пожара (Образац 5);

6) План евакуације (Образац 6);

7) Књигу контроле заштите од пожара (Образац 7);

8) Евиденцију о пожарима (Образац 8);

9) Извештај о насталом пожару (Образац 9);

10) Евиденцију о учешћу у гашењу пожара на територији (Образац 10);

11) Извештај о дојави и тражењу помоћи (Образац 11).

Обрасци евиденција и других докумената од 1 до 11 одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 26.

Сви субјекти заштите од пожара обавезно одређују лице за заштиту од пожара.

Број лица за заштиту од пожара одређује се зависно од технолошког процеса рада, процене угрожености од пожара и других опасности.

Уколико је субјекат заштите од пожара размештен у више војних комплекса или војних објеката, за сваку своју издвојену организациону јединицу одређује лице за заштиту од пожара.

Командант војног комплекса одређује лице за заштиту од пожара за цео војни комплекс.

Командант војног комплекса у којем је размештено више команди, јединица и установа Војске Србије или организационих јединица Министарства одбране, ради заједничког рада у спровођењу мера заштите од пожара, формира координациони тим који чине сва лица за заштиту од пожара у војном комплексу.

У случају да више организационих делова Министарства одбране и Војске Србије дели радни простор приликом обављања послова, надлежне старешине или руководиоци координирају активности и сарађују у примени прописаних мера заштите од пожара.

Члан 27.

Стручни послови заштите од пожара у Министарству одбране и Војсци Србије обављају се:

- 1) у организационој јединици Министарства одбране носиоцу функције заштита ресурса одбране;
- 2) у организационој јединици Генералштаба Војске Србије у чијем делокругу су послови заштите од пожара за јединице Војске Србије;
- 3) у командама, јединицама и установама Војске Србије, организационим јединицама Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војним јединицама и војним установама које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и органима управе у саставу Министарства одбране.

Члан 28.

Организациона јединица Министарства одбране која је носилац функције заштита ресурса одбране:

- 1) организује израду нацрта нормативних аката, техничких прописа и предлоге измена и допуна прописа из области заштите од пожара;
- 2) припрема израду и даје мишљења у вези са применом закона и других аката из области заштите од пожара;
- 3) прати промену републичких прописа и стандарда из области заштите од пожара;
- 4) утврђује критеријуме за израду норматива за опремање ватрогасном опремом и средствима за гашење пожара;
- 5) учествује у изради наставних планова и програма школовања ученика и кадета, плана обуке војника и годишњег плана војнострукне обуке;
- 6) организује израду нацрта планова оспособљавања и предлаже теме и потребно време за посебну обуку лица за заштиту од пожара;
- 7) проучава податке, анализе, извештаје и припрема информације и материјале о стању у области заштите од пожара;
- 8) прати, анализира и предлаже организацијску структуру органа и лица за заштиту од пожара;
- 9) учествује у изради програма, потпрограма и финансијских планова по расходима намењеним за заштиту од пожара;
- 10) учествује у изради средњорочних планова и програма развоја система одбране по функцији заштите ресурса одбране и годишњег плана набавке ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;
- 11) прати и анализира узроке и последице пожара у Министарству одбране и предузима мере за побољшање стања заштите од пожара;
- 12) сарађује са организационим јединицама Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије, надлежном инспекцијом Инспектората одбране и цивилним организацијама и службама чија је делатност заштита од пожара;

13) предлаже номенклатурну обраду ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;

14) прати развој, организацију и функционисање система заштите од пожара страних оружаних снага и учествује у планирању међународне сарадње у области заштите од пожара;

15) води прописане евиденције заштите од пожара у складу са републичким прописима којима се уређује заштита од пожара и овим правилником;

16) организује и руководи контролом спровођења мера заштите од пожара у организационим јединицама Министарства одбране;

17) утврђује поступак категоризације војних објеката у категорије угрожености од пожара;

18) учествује у планирању и обезбеђивању ратне материјалне резерве средстава за гашење пожара;

19) обавља и друге послове из области заштите од пожара.

Члан 29.

Организациона јединица Генералштаба Војске Србије у чијем делокругу су послови у области заштите од пожара:

1) израђује акта која се односе на функционисање заштите од пожара у Војсци Србије и даје мишљења и упутства за примену мера заштите од пожара;

2) предлаже организацију и формацију органа за заштиту од пожара и војних ватрогасних јединица на свим нивоима у Војсци Србије;

3) прати и контролише примену прописа у области заштите од пожара;

4) даје стручна мишљења у вези са применом закона и других аката из области заштите од пожара у Војсци Србије;

5) учествује у изради плана обуке војника, годишњег плана војнострукне обуке и предлаже и планира потребан број часова за обраду тема из области заштите од пожара;

6) учествује у изради плана и програма оспособљавања и усавршавања лица за заштиту од пожара;

7) учествује у утврђивању критеријума за израду норматива за опремање ватрогасном опремом и средствима за гашење пожара;

8) учествује у планирању набавке ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;

9) непосредно остварује увид у функционисање заштите од пожара у командама, јединицама и установама Војске Србије и у прописаним роковима врши контролу заштите од пожара;

10) спроводи поступак категоризације војних објеката у категорије угрожености од пожара;

11) води прописане евиденције о заштити од пожара за команде, јединице и установе Војске Србије и организационе јединице Генералштаба Војске Србије у складу са овим правилником;

12) периодично доставља извештаје о стању заштите од пожара у Војсци Србије носиоцу функције заштита ресурса одбране у Министарству одбране;

13) обавља и друге послове из области заштите од пожара.

Члан 30.

Команда Војске Србије оперативног нивоа одговорна је за стање заштите од пожара у свом саставу и у потчињеним саставима и у обавези је да:

1) планира, организује и спроводи мере заштите од пожара;

2) организује и врши категоризацију објеката у складу са овим правилником;

3) израђује план заштите од пожара;

4) организује обуку лица за заштиту од пожара;

5) учествује у изради годишњег плана набавке ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;

6) формира и чува резерве ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;

7) прописује и предузима посебне превентивне мере заштите од пожара;

8) непосредно остварује увид у функционисање заштите од пожара у потчињеним саставима и у прописаним роковима врши контролу заштите од пожара;

9) води прописане евиденције о заштити од пожара у складу са овим правилником;

10) периодично доставља извештаје о стању заштите од пожара;

11) сарађује са ватрогасним јединицама на територији;

12) обавља и друге задатке из области заштите од пожара.

Одредбе става 1. овог члана односе се и на организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије.

Члан 31.

Команда, јединица и установа Војске Србије ранга бригаде (базе, центра, флотиле) одговорна је за стање заштите од пожара у свом саставу и у потчињеним саставима и у обавези је да:

1) планира, организује и реализује предузимање мера заштите од пожара;

2) организује и врши категоризацију објеката у складу са овим правилником;

3) израђује план заштите од пожара;

4) прописује и предузима посебне превентивне мере заштите од пожара;

5) одређује лице за заштиту од пожара и ватрогасну екипу;

6) планира и организује обуку ватрогасне екипе и својих припадника (запослених) из заштите од пожара;

7) организује проверу оспособљености својих припадника (запослених) из заштите од пожара у складу са овим правилником;

8) доставља предлог за израду плана набавке ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;

9) формира и чува резерве ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;

10) непосредно остварује увид у функционисање заштите од пожара у потчињеним саставима и у прописаним роковима врши контролу заштите од пожара;

11) води прописане евиденције о заштити од пожара у складу са овим правилником;

12) периодично доставља извештаје о стању заштите од пожара;

13) сарађује са ватрогасним јединицама на територији;

14) обавља и друге задатке из области заштите од пожара.

Одредбе става 1. овог члана односе се и на војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране у чијем делокругу је образовање, здравствена заштита, истраживање и развој у области одбрамбених технологија и одржавање убојних борбених средстава; на установе Војске Србије у чијем делокругу је научноистраживачки рад, техничко одржавање и генерални ремонт средстава борбене технике и ремонт ваздухоплова и ваздухопловне опреме, као и на јединице Војске Србије – команде гарнизона (гарнизонских места).

Члан 32.

Команда, јединица и установа Војске Србије ранга батаљона (дивизиона, ескадриле) одговорна је за стање заштите од пожара у свом саставу и потчињеним саставима и у обавези је да:

1) регулише организацију заштите од пожара и предузима посебне превентивне мере заштите од пожара;

2) организује и врши категоризацију објеката у складу са овим правилником;

3) израђује план заштите од пожара;

4) одређује лице за заштиту од пожара и ватрогасну екипу и регулише употребу снага и средстава за гашење пожара;

5) организује контролу исправности ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара и проверу оспособљености својих припадника (запослених) из заштите од пожара у складу са овим правилником;

6) планира и организује обуку ватрогасне екипе и својих припадника (запослених) из заштите од пожара;

7) организује сталну контролу спровођења превентивних мера заштите од пожара и у потчињеним саставима у прописаним роковима врши контролу заштите од пожара;

8) формира и чува резерве ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;

9) води прописане евиденције о заштити од пожара у складу са овим правилником;

10) периодично доставља извештаје о стању заштите од пожара.

Одредбе става 1. овог члана односе се и на органе управе у саставу Министарства одбране, на војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране, а нису наведени у члану 31. став 2. овог правилника, на установе Војске Србије у чијем делокругу је превентивномедицинска заштита и ваздухопловна медицина и на јединице Војске Србије које обезбеђују услове и подршку извођењу колективне обуке јединица Војске Србије.

Члан 33.

Стручне послове заштите од пожара у Министарству одбране и Војсци Србије може обављати:

1) официр са завршеним Факултетом заштите на раду – смер заштита од пожара или заштита на раду;

2) официр са завршеном Војном академијом – смер логистика – техничка служба који је оспособљен за обављање послова заштите од пожара;

3) цивилно лице на служби у Војсци Србије са завршеним Факултетом заштите на раду – смер заштита од пожара или заштита на раду;

4) цивилно лице на служби у Војсци Србије са завршеним факултетом техничког смера које је оспособљено за обављање послова у области заштите од пожара.

Послове из става 1. овог члана могу обављати и лица која су завршила специјалистичке струковне студије и струковне студије – смер заштита од пожара уз одговарајућу обуку и потребно радно искуство на пословима у области заштите од пожара.

Изузетно, стручне послове заштите од пожара могу обављати и официри са завршеном Војном академијом који су на дан ступања на снагу овог правилника постављени дуже од две године на формацијско место референта за заштиту ресурса и имају положен стручни испит за обављање послова у области заштите од пожара.

Члан 34.

Лице за заштиту од пожара у стручном погледу је одговорно за организацију спровођења мера заштите од пожара и у обавези је да:

1) предлаже и учествује у организацији спровођења мера заштите од пожара;

2) прати организацију и функционисање заштите од пожара и предлаже мере за побољшање;

3) анализира територију са становишта заштите од пожара, остварује увид у јачину, опремљеност и распоред ватрогасних јединица на територији и остварује сарадњу ради јачања превентиве и заједничких акција гашења пожара;

4) контролише обуку војних ватрогасних јединица и ватрогасних екипа за гашење пожара и њихову оспособљеност;

5) носилац је израде плана заштите од пожара;

6) учествује у планирању и извођењу обуке из заштите од пожара;

7) води евиденцију стања и кретања у служби лица за заштиту од пожара;

8) даје упутства за рад потчињеним лицима за заштиту од пожара, војним ватрогасним јединицама и ватрогасним екипама и дежурним органима заштите од пожара и прати њихов рад;

9) контролише спровођење превентивних мера заштите од пожара, прописа и аката који се односе на заштиту од пожара у потчињеним саставима и предлаже начин отклањања уочених неправилности и недостатака;

10) месечно контролише спровођење мера заштите од пожара и стање ватрогасних покретних ствари у касарни, а податке о томе уноси у књигу противпожарне контроле коју подноси команданту касарне на увид и потпис;

11) учествује у планирању одржавања средстава за заштиту од пожара и стабилних система за заштиту од пожара;

12) учествује у планирању и реализацији контроле заштите од пожара;

13) води прописане евиденције заштите од пожара у складу са овим правилником;

14) припрема и периодично доставља извештаје о стању заштите од пожара;

15) предлаже забрану употребе неисправних објеката, уређаја, ложишта и непрописних електричних инсталација;

16) учествује у испитивању узрока насталих пожара;

17) сарађује са цивилним организацијама и службама чија је делатност заштита од пожара;

18) обавља и друге задатке из области заштите од пожара.

Члан 35.

Лице за заштиту од пожара које послове заштите од пожара обавља поред своје редовне дужности у обавези је да:

1) предлаже и учествује у организацији спровођења мера заштите од пожара;

2) носилац је израде плана заштите од пожара;

3) учествује у планирању и извођењу обуке из области заштите од пожара;

4) контролише спровођење превентивних мера заштите од пожара, прописа и наређења и других аката који се односе на заштиту од пожара у потчињеним саставима и предлаже начин отклањања уочених неправилности и недостатака;

5) месечно контролише спровођење мера заштите од пожара и стање ватрогасних покретних ствари у касарни, а податке о томе уноси у књигу противпожарне контроле коју подноси команданту касарне на увид и потпис;

6) учествује у планирању и реализацији контроле заштите од пожара;

7) води прописане евиденције заштите од пожара у складу са овим правилником;

8) припрема и периодично доставља извештаје о стању заштите од пожара;

9) предлаже забрану употребе неисправних објеката, уређаја, ложишта и непрописних електричних инсталација;

10) контролише обуку војних ватрогасних јединица и ватрогасних екипа и њихову оспособљеност;

11) учествује у испитивању узрока насталих пожара;

12) обавља и друге задатке из области заштите од пожара.

Члан 36.

Надлежни старешина или руководиолац одговоран је за свеукупно стање заштите од пожара у организационој целини којом командује или руководи и у обавези је да:

1) правовремено планира и организује заштиту од пожара;

2) обезбеди прописану ватрогасну опрему и средства за гашење пожара;

3) организује избор људства за ватрогасну екипу, њихово обучавање и увежбавање за гашење пожара;

4) одреди лице за заштиту од пожара;

5) организује обуку из области заштите од пожара за целокупан састав којим командује или руководи;

6) планира и организује контролу спровођења мера заштите од пожара.

Члан 37.

Командант гарнизона је одговоран за заштиту од пожара у гарнизону и:

1) одређује лице за заштиту од пожара и његовог заменика, уколико формацијом није одређено;

2) регулише мере заштите од пожара и експлозија;

3) регулише противпожарно дежурство у гарнизону;

4) регулише начин учешћа и међусобну помоћ команди, јединица и установа у гашењу пожара;

5) регулише контролу мера заштите од пожара у гарнизону;

6) одређује војне ватрогасне јединице и ватрогасне екипе за гашење пожара на објектима у гарнизону;

7) одређује јединице у приправности и организује везу с њима;

8) регулише сарадњу са ватрогасним организацијама и јединицама у гарнизону и начин ангажовања у случају пожара на војним и цивилним објектима;

9) израђује план превенција кризе којим дефинише задатке у случају природних непогода и техничко-технолошких несрећа;

10) регулише узбуњивање у случају природних непогода и техничко-технолошких и других несрећа којима су угрожени људи и имовина;

11) одобрава план заштите од пожара и изводе из плана заштите од пожара за команде, јединице и установе у гарнизону.

Члан 38.

Командант војног комплекса (касарне, базе, војног аеродрома, луке – сидришта, логорског простора и друго) одговоран је за заштиту од пожара у војном комплексу и:

1) одређује лице за заштиту од пожара у војном комплексу и његовог заменика;

2) одређује командира ватрогасне екипе и његовог заменика;

3) одређује јачину и састав ватрогасне екипе, зависно од пожарног оптерећења и угрожености војног комплекса и регулише њену обуку;

4) одређује допунску ватрогасну екипу и њен састав, уколико је потребно;

5) одређује мере безбедности и заштите;

6) регулише узбуњивање у случају природних непогода и техничко-технолошких и других несрећа којима су угрожени људи и имовина;

7) одређује групе које се ангажују приликом гашења пожара ширих размера према плану заштите од пожара;

8) прецизира употребу војне ватрогасне јединице и ватрогасне екипе у гашењу пожара ван круга војног комплекса;

9) одређује противпожарно дежурство и осматрање у војном комплексу, уколико је потребно;

10) предузима мере да се објекти обезбеде ватрогасном опремом и средствима за гашење пожара према Норми припадања ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара и контролише њихову исправност и наменску употребу;

11) месечно прегледа и потписује књигу противпожарне контроле и наређује отклањање недостатака;

12) одобрава план заштите од пожара војног комплекса и упутства за поступање у случају пожара.

Команде, јединице и установе у војном комплексу за своје објекте морају обезбедити ватрогасна средства према Норми припадања ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара и предузимати превентивне мере заштите од пожара.

Члан 39.

Други руководиоци (начелник, шеф, управник, по-словођа, вођа смене, командир) одговорни су за примену мера заштите од пожара и извршавају следеће задатке:

1) организују примену мера заштите од пожара при одвијању радног и наставног процеса, непосредно и преко својих потчињених;

2) у сарадњи са лицем за заштиту од пожара анализирају стање, предузимају и предлажу мере за побољшање заштите од пожара у току реализације задатка;

3) обезбеђују ватрогасну опрему и средства за гашење пожара и контролишу њихово наменско коришћење и редовност испитивања;

4) непосредно контролишу спровођење превентивних мера заштите од пожара;

5) контролишу оспособљеност у познавању и примени мера заштите од пожара;

6) контролишу ред, дисциплину, технолошке и организационе процесе, као и друге елементе од утицаја на заштиту од пожара.

Члан 40.

Војне ватрогасне јединице, ватрогасне екипе и допунске ватрогасне екипе намењене су за гашење пожара и спасавање људи, животиња, материјалних и културних добара и контролу превентивних мера заштите од пожара и експлозија.

Војне ватрогасне јединице су: ватрогасни вод, ватрогасно одељење и група за заштиту од пожара.

За ефикасно гашење пожара, војним ватрогасним јединицама припадају прописана ватрогасна опрема и средства за гашење пожара из ватрогасних комплекта према Норми припадања ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара.

Зависно од специфичности објеката које обезбеђују, војне ватрогасне јединице могу се попуњавати и другом ватрогасном опремом и средствима за гашење пожара.

За гашење пожара користе се и хеликоптери са одговарајућом опремом.

Члан 41.

Војне ватрогасне јединице:

1) редовном стручном обуком и вежбама, под различитим условима, одржавају потребне способности и увежбаност у раду са припадајућом ватрогасном опремом и средствима за гашење пожара;

2) брзо и са потребном ватрогасном опремом и средствима за гашење пожара излазе на место пожара;

3) у току гашења пожара првенствено спасавају људе и животиње, пружају им помоћ и евакуишу материјална и културна добра угрожена пожаром;

4) уколико се у близини војних комплекса и војних објеката појави пожар, приступају гашењу не чекајући долазак ватрогасне јединице на територији;

5) сарађују са ватрогасним јединицама у гарнизону и учествују у гашењу пожара на цивилним објектима у гарнизону и на територији, на основу посебног одобрења;

6) после повратка са задатка прегледају ватрогасну опрему и средства за гашење пожара, комплетирају их и доводе у исправно стање;

7) обављају и друге задатке из области заштите од пожара.

Члан 42.

Војне ватрогасне јединице и ватрогасне екипе у обавези су да међусобно сарађују и једна другој пружају помоћ при гашењу пожара.

Ради гашења пожара и спасавања људи, материјалних средстава и имовине угрожених пожаром, војне ватрогасне јединице могу пружати помоћ ватрогасним јединицама на територији односно од њих тржити помоћ, на основу посебног одобрења.

Члан 43.

Војне ватрогасне јединице у сарадњи са лицима за заштиту од пожара израђују оперативне карте гашења пожара објеката сврстаних у прву и другу категорију угрожености од пожара.

Примерак оперативне карте доставља се војној ватрогасној јединици и лицу за заштиту од пожара.

Члан 44.

Ватрогасне екипе формирају се у војном комплексу или војном објекту наређењем надлежног старешине или руководиоца. Број лица која чине ватрогасну екипу одређује се у односу на процењени ризик од пожара по извршеној категоризацији објеката у категорије угрожености од пожара.

Ватрогасна екипа:

1) контролише мере заштите од пожара и исправност ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;

2) одржава сталну способност и увежбаност за гашење пожара;

3) на знак за пожар са потребном ватрогасном опремом и средствима за гашење пожара излази на место пожара и приступа гашењу;

4) после повратка са задатка, прегледа ватрогасну опрему и средства за гашење пожара, доводи их у исправно стање и одлаже у ватрогасно спремиште.

На посебној обуци, сви чланови ватрогасне екипе упознају се са организацијом заштите од пожара у војном комплексу или војном објекту и планом заштите од пожара.

Сваки члан ватрогасне екипе мора да зна распоред ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара, мора бити обучен за руковање расположивом ватрогасном опремом и средствима за гашење пожара и увежбан у гашењу пожара. Увежбавање у гашењу пожара изводи се према плану заштите од пожара.

У случају да ватрогасна екипа напусти круг војног комплекса односно војног објекта, надлежни старшина или руководилац одређује резервну ватрогасну екипу.

Члан 45.

Допунске ватрогасне екипе формирају се у условима изразито погоршане пожарне ситуације на територији везане за неповољне хидрометеоролошке и друге услове.

Допунске ватрогасне екипе начелно се формирају на нивоу гарнизона.

Командант гарнизона регулише формирање, састав, опремљеност, обуку, степен приправности и употребу и расформирање допунских ватрогасних екипа.

Члан 46.

Дежурни ватрогасац, а према потреби ватрогасна патрола, ватрогасни осматрач и ватрогасна стража одређују се из састава ватрогасне екипе.

На војном аеродрому, поред дежурних органа из става 1. овог члана, одређују се и дежурне ватрогасне екипе за обезбеђење летења.

Члан 47.

Дежурног ватрогасца и помоћника дежурног ватрогасца одређује командир војне ватрогасне јединице и/или ватрогасне екипе из свог састава.

Дужности дежурног ватрогасца су да:

1) пре смене проучи упутство којим се регулишу његове дужности;

2) прегледа исправност и комплетност ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара у ватрогасном спремишту (која прима по инвентару), као и осталих ватрогасних средстава и опреме у војном комплексу;

3) свака два часа извештава дежурног војног комплекса о пожарној ситуацији и спровођењу мера заштите од пожара;

4) води рачуна о правовременом упућивању ватрогасних патрола, уколико су одређене, прикупља од њих податке о неисправностима о чему упознаје дежурног и свакодневно извештава командира ватрогасне екипе;

5) у случају пожара извештава дежурног, узбуњује војну ватрогасну јединицу односно ватрогасну екипу и излази на место пожара.

Дежурни ватрогасац је опремљен делом комплета личне ватрогасне опреме (ватрогасни шлем, радни опасач и секирица). Дежурни ватрогасац се смењује када се смењују сви остали дежурни.

Члан 48.

Ватрогасна патрола коју чине два до три лица одређује се према потреби из састава ватрогасне екипе у условима повећане опасности од пожара и када дежурни ватрогасац не може сам да извршава задатке.

Ватрогасна патрола:

1) контролише мере заштите од пожара обиласком објеката и покретних средстава;

2) уколико при обиласку објеката и покретних ствари установи недостатке у погледу заштите од пожара, отклања их, а уколико то није у могућности извештава дежурног војног комплекса и дежурног ватрогасца;

3) обраћа нарочито пажњу на пећи, грејалице, агрегате, подруме, таване, кухиње, котларнице, гараже, паркове техничких средстава, складишта и магацине и друга пожарно осетљива места;

4) после завршеног обиласка објеката и покретних ствари извештава дежурног војног комплекса и дежурног ватрогасца о својим запажањима и даје предлоге за отклањање недостатака.

Члан 49.

Ватрогасни осматрач врши осматрање са осматрачког места, осматрачнице, торња контроле летења или другог уређеног места.

Ватрогасни осматрач:

1) непрекидно и будно осматра рејоне осматрања;

2) у случају пожара извештава командира војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе и дежурног војног комплекса о објекту који гори и месту настанка пожара;

3) води дневник ватрогасног осматрања у који уноси све податке о уоченим и пријављеним пожарима;

4) проверава исправност везе са дежурном војном ватрогасном јединицом односно ватрогасном екипом, јединицама и са аеродромском контролом летења.

Ватрогасни осматрач је опремљен двогледом, средством везе, шемом рејона за осматрање и дневником ватрогасног осматрања.

Члан 50.

Ватрогасна стража се организује приликом:

1) претакања течности или запаљивих гасова у количини изнад 5 m³;

2) заваривања, резања и лемљења, када се користи отворени пламен или алат који приликом коришћења варнички у просторији која није посебно прилагођена за обављање тог посла или на удаљености од 200 m од руба шуме;

3) организовања јавног скупа (приредбе) на којем постоји потенцијална опасност од избијања пожара.

Члан 51.

Дежурна ватрогасна екипа на војном аеродрому одређује се из састава војне ватрогасне јединице ради брзе интервенције у случају пожара и удеса ваздухоплова.

Број дежурних ватрогасних екипа и њихов распоред одређује командант ваздухопловне бригаде, на предлог лица за заштиту од пожара и командира војне ватрогасне јединице.

На аеродромима на којима је смештена надзвучна авијација, број дежурних ватрогасних екипа не сме бити мањи од две, а њихова готовост не може бити дужа од једног минута.

На аеродромима на којима је смештена дозвучна авијација дежура једна ватрогасна екипа, а њихова готовост не може бити дужа од три минута.

Све ватрогасне екипе су у непосредној радио-вези са аеродромском контролом летења и командиром војне ватрогасне јединице.

На аеродромима на којима је смештена надзвучна авијација, дежурне ватрогасне екипе налазе се на дежурству 24 часа. За време летачких активности, прва ватрогасна екипа налази се на полетно-слетној стази у тренутној готовости са задатком ватрогасног обезбеђења летења. Друга ватрогасна екипа налази се у готовости за дејство након једног минута по позиву – сигналу са задатком да пружи помоћ првој ватрогасној екипи у случају удеса ваздухоплова, врши обезбеђење простора аеродрома и евентуалну интервенцију у додељеном пожарном рејону на основу плана заштите од пожара.

Када нема летачких активности, прва и друга ватрогасна екипа налазе се у минутној готовости у историјама војне ватрогасне јединице.

На аеродромима на којима је смештена дозвучна авијација, време дежурства дежурне ватрогасне екипе зависи од режима летења, а регулише га командир војне ватрогасне јединице у сарадњи са аеродромском контролом летења и летачким органом задуженим за план летења.

Дежурство једне ватрогасне екипе не сме бити дуже од осам сати у току 24 часа.

Члан 52.

Дежурна војна ватрогасна јединица на војном аеродрому:

1) стално се налази у стању приправности за брзу и ефикасну интервенцију;

2) хитно интервенише у случају принудног слетања и удеса ваздухоплова, спасавајући посаду из запаљеног односно оштећеног ваздухоплова и истовремено гаси пожар;

3) пружа прву помоћ људству повређеном у пожару, а према потреби и евакуише до најближе здравствене установе;

4) за време летења, дежурна ватрогасна екипа непрекидно је укључена у радио-мрежу аеродромске контроле летења и непосредно је потчињена командиру војне ватрогасне јединице, а у случају пожара на аеродрому руководиоцу летења до доласка командира војне ватрогасне јединице.

Члан 53.

Командир војне ватрогасне јединице је одговоран за сталну спремност своје јединице и исправност ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара и извршава следеће задатке:

1) командује војном ватрогасном јединицом и одговоран је за њену обученост и опремљеност за гашење пожара;

2) према плану обуке изводи обуку са војном ватрогасном јединицом;

3) одређује дежурног војне ватрогасне јединице, а у ваздухопловној бригади и дежурну ватрогасну екипу на аеродрому;

4) води јединицу на гашење пожара и руководи акцијом гашења пожара водећи рачуна о безбедности људи;

5) сарађује са комисијом за утврђивање узрока пожара и даје јој податке до којих је дошао у току гашења;

6) са лицем за заштиту од пожара учествује у изради и ажурирању плана заштите од пожара;

7) одговоран је за попуњеност, комплетност и исправност ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара и њихову наменску употребу;

8) сарађује са ватрогасним јединицама на територији;

9) води прописане евиденције и другу потребну документацију;

10) после гашења пожара анализира акцију гашења.

Члан 54.

Командир ватрогасне екипе, поред задатака из члана 53. овог правилника, извршава и следеће задатке:

1) из састава ватрогасне екипе одређује дежурног ватрогасца, а према потреби – ватрогасну патролу и ватрогасног осматрача;

2) дугује ватрогасно спремиште којим по инвентару задужује дежурног ватрогасца;

3) заједно са лицем за заштиту од пожара планира обуку ватрогасне екипе.

Члан 55.

Субјекти заштите од пожара, у складу са извршеном категоризацијом објеката у категорије угрожености од пожара линијом командовања и руковођења достављају захтев са предлогом за одређивање минимума потребне техничке опремљености војне ватрогасне јединице, као и броја ватрогасаца и лица стручно оспособљених за обављање послова из области заштите од пожара.

Члан 56.

Ватрогасна опрема и средства за гашење пожара могу се смештати у објекат, поред објекта, на покретно средство, у ватрогасно спремиште или у складиште и приручне објекте (ватрогасне кућице, спремишта, хидрантски ормари).

Ватрогасна опрема и средства за гашење пожара која припадају војној ватрогасној јединици односно ватрогасној екипи, по могућности, смештају се у типизирана ватрогасна спремишта.

Члан 57.

У објектима у којима бораве људи постављају се инсталације и уређаји за јављање и гашење пожара и ватрогасна опрема и средства за почетно гашење пожара.

Када је због брзине интервенције неопходно да ватрогасна опрема и средства за гашење пожара буду приступачна могу се поставити на отвореном простору или поред објекта односно средства.

За ватрогасну опрему и средства за гашење пожара која се налазе на отвореном простору односно поред објеката и која су изложена атмосферским утицајима мора се обезбедити заштита (ватрогасне кућице, хидрантски ормари и надстрешнице).

Члан 58.

Заједничка ватрогасна опрема и средства за гашење пожара смештају се у ватрогасна спремишта, а смештају их војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе и групе према плану гашења пожара.

Ватрогасна спремишта могу бити типизирана (зида, метална, контејнери) или у оквиру другог објекта.

Члан 59.

Ватрогасна опрема и средства за гашење пожара одржавају се према упутствима произвођача, техничким упутствима и прописима и стандардима који се одnose на системе за дојаву и гашење пожара и контролна испитивања.

О техничким прегледима и хидрауличним испитивањима ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара води се евиденција.

III. СПРОВОЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Члан 60.

Превентивне мере заштите од пожара представљају скуп прописаних мера и поступака организационе и техничке природе које се предузимају ради спречавања настанка пожара.

Превентивне мере заштите од пожара разрађују се у Плану заштите од пожара и обавезно се у виду извода из плана заштите од пожара истичу на видном месту у објектима.

Превентивне мере заштите од пожара могу бити опште и посебне.

Члан 61.

Опште превентивне мере заштите од пожара предузимају се ради отклањања недостатака и најчешћих узрока пожара у војном комплексу и војном објекту односно војном кругу и обухватају:

1) мере којима се спречава настанак пожара; правилност ускладиштења лако запаљивих и експлозивних материја; избор и одржавање технолошких процеса (трење, самопаљење, хемијске реакције и статички електрицитет); ненаменска употреба лако запаљивих и експлозивних материја и непажња при манипулацији; употреба отворене ватре и других извора паљења у ватроопасним срединама; пушење на недозвољеним местима; употреба неисправних ложишта, пећи, чункова и димњака; коришћење неисправних инсталација или агрегата; преоптерећење електричних инсталација и друго;

2) грађевинске мере заштите које треба предвидети приликом пројектних програма, пројектовања, грађења и адаптације објеката, употребе ватроотпорног грађевинског материјала, грађења прилазних путева и пролаза и друго;

3) постављање инсталација и уређаја за јављање и гашење пожара, уређаја за мерење концентрације експлозивних смеша плиндова, пара и прашине и других уређаја за контролу технолошког процеса;

4) обезбеђење потребне ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара, воде и других материја за гашење пожара, смештај и одржавање;

5) одржавање и контролу исправности уређаја и инсталација чија неисправност може утицати на наставак и ширење пожара;

б) оспособљеност у познавању превентивних мера, руковању ватрогасном опремом и средствима, гашењу пожара и спасавању људи и материјалних средстава;

7) организацију контроле спровођења мера заштите од пожара.

Члан 62.

Сваки објекат мора имати одговарајућу ватрогасну опрему и средства за гашење пожара према Норми припадања ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара.

Путеви за евакуацију, ходници и степеништа морају бити слободни, означени и осветљени.

Хидранти морају бити исправни, прописно означени и опремљени одговарајућом опремом.

Прилази и путеви до ручних апарата за гашење пожара и хидрантских ормара за гашење пожара морају бити слободни и проходни за несметан прилаз.

Ручне и превозне апарате за гашење пожара и друга опрема и средства за гашење пожара редовно прегледају, сервисирају и у прописаним роковима контролно испитују овлашћена и стручна лица, о чему се води посебна евиденција.

Уређаји, опрема и средства за гашење пожара морају се одржавати у исправном и функционалном стању, наменски користити и морају бити постављени на посебно означено место и лако доступни за употребу у случају пожара.

Искоришћени или неисправни апарати за гашење пожара и друга опрема морају се одмах уклонити и заменити новим апаратима, средствима или уређајима за гашење пожара.

Члан 63.

Круг војног комплекса и војног објекта мора се редовно одржавати кошењем и уклањањем траве, жбуња, сувог растиња и лишћа.

Ако постоји опасност да се са околних пољопривредних или других површина прошири пожар на круг војног комплекса или војног објекта, формира се ватрогасни појас са унутрашње стране ограда војног комплекса или војног објекта.

Забрањено је ложење отворене ватре у шуми и на удаљености од 200 m од руба шуме, осим на одређеним и за то видно обележеним местима у складу са прописаним мерама заштите од пожара.

Члан 64.

Димњаци, димоводи, ложишна постројења (котларнице, пећи и горионици за горива) и инсталације флуида чисте се, одржавају и контролишу у складу са важећим прописима, уз вођење прописане евиденције.

Инсталације флуида (топловоди, гасоводи, ваздушне и друге инсталације) и њихова припадајућа опрема и уређаји, као и електричне, громобранске, вентилационе и друге инсталације морају се извести односно поставити и одржавати тако да не представљају опасност од пожара.

Простор испред главних разводних ормара и разводних ормара за објекте, постројења и уређаје, као и прилаз мора увек бити чист и проходан како би у случају пожара главни прекидач за искључење електричне енергије у објекту био доступан у сваком тренутку.

Члан 65.

На таванима не сме се складиштити никакав материјал. Тавани се морају редовно чистити и одржавати. Дрвена кровна конструкција мора се штитити разним премазима за повећање ватроотпорности.

Тавани се обезбеђују потребном ватрогасном опремом и средствима за гашење пожара и морају бити закључани.

Члан 66.

Подруми и подрумске просторије користе се за смештај огрева (чврста горива). Прозори на подрумима морају бити затворени и обезбеђени жичаном мрежом. Подруми се морају редовно чистити и проветравати.

Изузетно, подрумске просторије могу се користити и у друге сврхе уз претходну примену мера и норматива заштите од пожара односно пројекта заштите од пожара.

Члан 67.

У канцеларијским просторијама, штампарији, архивама и другим просторијама у којима се складишти и чува папир, регистратори и сличан канцеларијски материјал мора се обезбедити њихово растојање од таванице и сијаличног места од најмање 60 cm, а размак од зида и пролази не смеју бити мањи од 80 cm.

Члан 68.

Масне крпе, кучине и слично морају се одлагати у посуде од негоривог материјала и свакодневно, на прописан начин, уклањати из радне околине и животне средине.

Просуте запаљиве течности морају се одмах посути одговарајућим еколошким упијајућим материјама, песком или земљом, а потом почистити и уклонити из радне околине и животне средине уз примену прописаних мера безбедности и здравља на раду и заштите животне средине.

Запаљива течност и течни нафтни гас не сме се путем канализационе мреже одвести у главну канализациону мрежу.

Ради спречавања настанка пожара, редовно одржавати, чистити и подмазивати машине, моторе и уређаје.

Члан 69.

Обављање потенцијално запаљивих, експлозивних и других пожарно опасних послова ван просторија које су за те послове намењене може се дозволити само под условом да су предузете одговарајуће мере заштите од пожара и уз присуство дежурног ватрогасца или ватрогасне страже односно тек пошто се прибави одобрење за извођење тих послова од надлежног старшине или руководиоца.

Члан 70.

Мере забране и упозорења су део општих превентивних мера заштите од пожара којима се упозорава на опасност од пожара и изричито забрањује нека мера, радња и поступак ради спречавања настанка пожара.

Мере забране и упозорења разрађују се планом заштите од пожара, а саопштавају се изводима из плана заштите од пожара на објекту одговарајућим знаковима забране и упозорења, натписима и илустрацијама.

Мере забране и упозорења обавезују све припаднике Војске Србије, запослене у Министарству одбране и сва лица која се налазе или задржавају у војном комплексу и војном објекту да их се у потпуности придржавају.

Непридржавање мера забране и упозорења повлачи дисциплинску и материјалну одговорност.

Члан 71.

Посебне превентивне мере заштите од пожара су конкретне мере и поступци за сваки објекат који користе Министарство одбране и Војска Србије, који се предузимају ради отклањања узрока пожара.

Члан 72.

У спаваоницама и просторијама за рад:

1) ложење пећи прекида се најкасније један час пре почетка ноћног одмора односно завршетка рада;

2) количина огрева код пећи може бити само за једнодневну употребу;

3) забрањено је пушење и уношење лако запаљивих и експлозивних материја.

У спаваоницама и просторијама за рад забрањена је употреба продужних каблова који се настављају један на други, електричних решоа, грејалица, електричних радијатора и других сличних термоелектричних апарата и грејних тела.

Изузетно, надлежни старшина или руководилац у посебним случајевима може одобрити употребу појединих термоелектричних апарата и грејних тела уз предузимање свих превентивних мера заштите од пожара.

У корпе за отпатке забрањено је одлагање материја које би могле да изазову пожар (опушци од цигарета, шибице и упаљачи).

Члан 73.

У објектима за културне, спортске и забавне активности (домови Војске Србије, војни клубови, спомен-собе, спортски терени и спортске сале):

1) сви улази и излази морају бити слободни за несметан и сигуран пролаз;

2) гардеробе морају бити смештене само у широким предворјима;

3) главни и резервни излази за време састанака, предавања, биоскопских и других представа морају имати осветљен натпис: „ИЗЛАЗ“;

4) путеви за евакуацију, ходници и степеништа морају бити слободни, означени и имати нужну расвету.

У објектима из става 1. овог члана док се у њима налазе људи мора се организовати ватрогасно дежурство, а пушење је забрањено. Забране и упозорења истичу се на видним местима.

Члан 74.

У објектима интендантске службе (објекти исхране, пекаре, перионице, хемијске чистионице, столарске, кројачке и обућарске радионице) забрањено је пушење, осим на за то посебно одређеним и обележеним местима.

После завршетка рада сви електрични уређаји и машине обавезно се искључују, осим оних које по технологији рада морају бити укључени.

У кухињама редовно се одржавају ложишта, димњаци, вентилациони канали, инсталације и уређаји. Забрањује се сушење рубља, држање дрва и осталог запаљивог материјала и запаљивих течности.

Пекаре се редовно чисте и проветравају ради спречавања стварања експлозивне концентрације прашине.

Кројачке, обућарске и столарске радионице редовно се чисте и проветравају. Рад са лепком, бојама и другим запаљивим течностима обавља се у посебним просторијама одређеним за ту намену.

Запаљиве течности и материјал могу се уносити у радионице само у количинама потребним за рад у једној смени.

У столарској радионици посебну пажњу обратити на лепила, струготину, пиљевину, шушку и сушење материјала. Столарска радионица мора имати природну вентилацију или вентилаторе за избацивање прашице. За време рада, струготина се чешће уклања са машина, скупља на гомилу и сваки дан на крају радног времена износи из радионице.

Забрањено је загревање пећима са отвореним пламеном и другим пећима које могу изазвати паљење лако запаљивих смеша.

Члан 75.

У техничким блоковима (радионице, акумулаторска станица, сервисна станица и парк техничких средстава) обавезно је редовно чишћење и проветравање.

Забрањује се истовремено обављање више врста радова који могу изазвати пожар на једном месту или у једној просторији и врши се обавезно упознавање са опасностима од пожара и експлозије.

Члан 76.

Перионице делова и лакирнице издвајају се у засебне просторије и обезбеђују у складу са важећим прописима.

Лако запаљиве течности, разређивачи, боје и лакови држе се у металним и добро затвореним судовима и сигурносним ормарима, у количинама потребним за рад у току дана.

Знакови упозорења и забране постављају се на видним местима.

Ватрогасни апарати за време рада морају увек бити непосредно поред радног места.

Прекидачи и остала електроинсталација изводе се у противексплозивној заштити.

Уколико се детектује повишена концентрација запаљивих и експлозивних пара и гасова, радови се одмах обустављају.

Члан 77.

Пробни столови издвајају се из објекта радионице. Рад је дозвољен пошто се претходно прегледа исправност довода погонских средстава и других уређаја.

Пре пуштања мотора агрегата у пробни рад треба проверити исправност уређаја за гашење пожара.

Гориво за рад мотора агрегата држати само у резервоару.

Забрањује се држање резерви погонских средстава на пробној станици.

Забрањена је поправка моторних возила ван за то намењених просторија и простора.

Забрањено је прање машина и делова мотора и уређаја запаљивим течностима док су у раду.

Моторни бензини, а нарочито етализирани не смеју се користити за одмашћивање, прање и чишћење металних предмета, као и предмета од других материјала.

Члан 78.

У просторијама у којима се врши заваривање, забрањено је држање лако запаљивих материја и масних крпа. На сталним местима за заваривање, боце за аутогено заваривање држе се ван објекта, у просторијама са зидовима отпорним на експлозију и лаким кровом, које су заштићене од утицаја сунчевих зрака и загревања.

Инсталације морају бити спроведене у радну просторију кроз отворе у зиду.

Боцама за аутогено заваривање рукује се опрезно. Заштитни поклопац не сме се отворати силом. Челичне боце за аутогено заваривање и пламеници не смеју се брисати масном крпом.

Боце са компримованим гасовима и гасовима у течном стању користе се и држе у складу са важећим прописима и техничким нормативима.

Члан 79.

У просторијама демонтаже постављају се судови испод резервоара за прихватање погонских средстава.

Посебну пажњу обратити на електричне прикључке на машинама и уређајима.

Забрањује се преоптерећење електричних инсталација.

Члан 80.

Акумулаторска станица мора имати најмање две одвојене просторије за смештај и пуњење акумулатора које морају бити суве и имати обезбеђену вентилацију.

Забрањено је пушење и уношење отворене ватре у акумулаторску станицу. Знакови забране истичу се на улазу у акумулаторску станицу.

Електрична инсталација изводи се у противексплозивној заштити. Разводна односно контролна табла са исправљачима мора бити у посебној просторији.

Клеме акумулатора морају бити добро причвршћене.

Члан 81.

Радионице се загревају централним или етажним грејањем.

У изузетним случајевима, радионице се могу загревати пећима које се подешавају за ложење споља. Ложење ватре престаје два часа пре завршетка рада, када се пећи чисте од жара и пепела.

Члан 82.

У парку техничких средстава и гаражама, преносне светилке морају имати противексплозивну заштиту.

Моторна возила размештају се тако да се могу брзо извући према утврђеном реду који је предвиђен планом заштите од пожара. За извлачење возила обезбеђују се дежурна возила и специјална ужад или металне руде.

Парк техничких средстава треба да има резервни излаз који се може користити у случају пожара.

Места за преглед и мање оправке одређују се на најпогоднијем месту у парку техничких средстава удаљеном најмање 30 m од бензинске станице, гараже и других објеката за смештај возила.

Ако гаража нема природну вентилацију обезбеђује се принудна вентилација.

Неисправна моторна возила не смеју запречавати излазе из парка техничких средстава или гараже.

Члан 83.

У парку техничких средстава забрањује се:

- 1) пуњење возила горивом и мазивом;
- 2) претакање горива – мазива из једног резервоара возила у други, као и истакање горива из резервоара у посуде ван одређеног места за пуњење возила;
- 3) држање судова са горивом и мазивом;
- 4) прање возила, одела и руку бензином, као и употреба лако запаљивих течности у друге ненаменске сврхе;
- 5) одвођење запаљивих течности у канализацију;
- 6) пушење ван одређеног места;
- 7) ложење пећи у гаражи и другим објектима за смештај возила, као и употреба отворене ватре;
- 8) чување киселина, хемикалија, материјала за бојење и лакирање, акумулатора у гаражи и другим објектима за смештај возила;
- 9) заваривање, лемљење, испробавање магнета, електропокретача и друге електроопреме, оправке, пробе и друга испитивања ван за то одређеног места.

Члан 84.

На бензинској станици морају се предузети следеће мере заштите од пожара:

- 1) возило пунити горивом само када је угашен мотор;
- 2) просторије станице не смеју се загревати;
- 3) забранити пушење и паљење отворене ватре;

4) оградити места на којима се смешта гориво у бурадима и кантама или другим посудама ван објекта (магацина);

5) контролисати исправност уземљења, арматура и спојева на цистернама и резервоарима;

6) судове са запаљивом течности пунити само до 95% запремине;

7) за време пуњења – пражњења резервоара и издавања горива мора бити присутан дежурни ватрогасац са одговарајућом ватрогасном опремом и средствима за гашење пожара.

Члан 85.

У термоенергетским објектима и објектима за климатизацију морају се предузети следеће мере заштите од пожара:

1) у котларницама на чврсто гориво обезбедити одговарајући режим ложења, ложишта не претрпавати горивом, обезбедити промају ложишта, правилно сагоревати и сталан надзор ложача над радом ложишта и котлова;

2) ложење поверити само стручно оспособљеном и овлашћеном лицу;

3) котлови подлежу сталном надзору овлашћених стручних лица;

4) у котларници на течном горивом обезбедити да се противпожарним зидовима одвоје котларнице са ложиштем и горионцима од пумпног постројења и цистерни за течном горивом и редовну контролу исправности горионика, инсталација, инструмената и уређаја за принудну вентилацију;

5) на уређајима за климатизацију обезбедити редовну контролу инсталација и противпожарних клапни.

Члан 86.

Када се објекти загревају термоакумулационим пећима или електричним радијаторима, електроинсталације и прикључци на њима морају бити правилно димензионисани, прописно изведени, одржавани и контролисани.

У близини грејних тела не смеју бити лако запаљиви материјали.

Грејна тела без присуства људства не смеју бити укључена у рад.

Уколико се климатизација просторија врши клима-уређајима, електроинсталација и прикључци, као и клима-уређаји морају бити прописно изведени, контролисани и одржавани.

Члан 87.

Складиштење угља врши се на прописан начин уз редовну контролу температуре угља.

Дрвљаник мора бити удаљен од осталих објеката најмање 50 m. Дрва морају бити сложена тако да између редова има довољно простора за пролаз.

Отпатке дрва, иверје и струготину свакодневно чистити и прописно одлагати на за то одређено место.

Димњаци на објекту у непосредној близини дрвљаника морају бити два метра виши од највише гомиле дрва и обезбеђени хватачима варница.

Члан 88.

Коњушнице и сењаци морају бити прописно удаљени од стамбених објеката (коњушнице 200 m, а сењаци 75 m).

Забрањена је употреба ватре и отвореног пламена на удаљености од 50 m од ограде сењака. Размак између камара сена мора бити најмање 15 m.

Хидранти и резерва воде за гашење пожара на камарама и стоговима морају бити распоређени тако да се омогући гашење пожара са више страна.

Десетодневно следовање сена и сламе треба држати на месту које је прописно удаљено од коњушнице и осталих објеката.

У коњушници може се држати највише један дневни оброк сена и сламе.

У коњушници треба спречити размножавње мишева и пацова.

Уколико у коњушници не постоји електрично осветљење могу се употребити само акумулаторске лампе.

У коњушници је забрањено пушење и улазак незапосленим лицима.

Члан 89.

Места за одлагање смећа морају бити уређена, удаљена најмање 20 m од осталих објеката и под временом контролом дежурних и дежурног ватрогасца.

Забрањено је паљење смећа и одлагање отворене ватре и жара у контејнер.

Члан 90.

У кругу складишта увек мора постојати резерва воде.

До река, потока, базена и бунара у непосредној близини складишта уређују се прилазни путеви.

У складиштима која имају водоводну мрежу поставља се потребан број хидраната са хидрантском опремом. Ако нема хидрантске мреже, обавезно се изграђују резервни базени за воду или уграђују резервоари за воду или бурад са водом одређеног капацитета према прорачуну или нормативу припадања.

Члан 91.

У складиштима убојних средстава предузимају се мере пиротехничке безбедности, организационе и грађевинске мере заштите и мере заштите од пожара.

Мере заштите од пожара при манипулацији, чувању, смештају и раду са убојним средствима организују се у складиштима, на привременим радилиштима, на отвореном простору и у магацинима и објектима у складишту, на неборбеним и борбеним возилима и на ватреним положајима.

За организацију и спровођење мера заштите од пожара одговорни су командир складишта, руковоаци, руководиоци радова и друга лица која раде са убојним средствима.

Члан 92.

Мере пиротехничке безбедности у складиштима убојних средстава обухватају: одређивање одговорног лица за пиротехничку безбедност; примену технолошких поступака при раду са убојним средствима; извођење радова на посебно опремљеним местима; забрану извођења радова за време непогода; избор физички и психички здравих лица за руковање убојним средствима; извођење радова по дневном светлу; прописан смештај убојних средстава у магацинима и на радилишту у складу са максимално дозвољеним количинама убојних средстава, групама компатибилности и групама опасности; смештај и чување оштећених убојних средстава; забрану пушења приликом радова; забрану неправилног рада са убојним средствима; извођење радова уз примену мера заштите на раду и обезбеђење радилишта потрошним материјалом и употреба прописаног алата, прибора, механизације, одеће и обуће.

Члан 93.

Организационе и грађевинске мере заштите од пожара у складиштима убојних средстава обухватају: одређивање локације складишта, одстојања управног од техничког дела складишта и локације објекта за смештај и чување убојних средстава; изолацију крова од сунчевих зрака; фарбање прозорских окана од стакла белом бојом; обезбеђење прозора и вентилационих отвора капцима и заштитном мрежом; опремање објеката опремом и прибором; изградњу заштитних насипа; уређење приступних путева; регулисање евакуације у складишту; увођење електричне инсталације према одобреном пројекту; забрану гађања из ватреног оружја и извођења вежби у рејону складишта и друге мере.

Члан 94.

У складишту убојних средстава предузети следеће превентивне мере заштите од пожара:

1) око складишта са унутрашње стране жичане ограде изградити зону сигурности (противпожарни појас ширине најмање два метра), у којој се трава, дрвеће и

ниско растиње чисте, а земља преорава како би се спречило преношење пожара, а ако се складиште налази у пошумљеном рејону, прави се противпожарни просек шуме две и по висине дрвећа у којем се скида вегетација;

2) у магацине улазити само са акумулаторским и ручним батеријским лампама;

3) на удаљености до 100 m од оgrade, на радилишту и у техничком делу складишта забрањено је пушење и употреба отворене ватре, а прибор за пушење оставља се на улазу у технички део складишта;

4) радове при којима се обавезно организује противпожарна стража почети само после њеног распореда;

5) пушење је дозвољено само у управном делу складишта на посебно одређеним и уређеним местима удаљеним најмање 50 m од магацина;

6) у кругу складишта траву редовно косити и одмах однети на посебна места, а суво лишће, грање, дрвеће и други лако запаљиви материјал уклањати из складишта;

7) магацини и радилишта морају бити чисти (коришћене крпе и други отпаци прикупљају се у металне посуде и после завршеног рада односе на одређено место);

8) забрањено је одлагање смећа у техничком делу складишта;

9) простор на 20 m око магацина мора бити чист, а ако тај простор није бетониран или асфалтиран на два метра око магацина скида се горњи слој тако да остане чиста земља;

10) лако запаљиви материјал (боје, лакови, растварачи, бензин) уносити у технички део складишта или у радилиште само по одобрењу надлежног старешине или руководиоца уз примену свих превентивних мера заштите од пожара;

11) обавезно поставити знакове упозорења и забране.

Члан 95.

У складишту погонских средстава, поред превентивних мера које су прописане чланом 94. овог правилника, морају се предузети и следеће мере заштите од пожара:

1) организовати противпожарне страже приликом пријема и издавања горива;

2) посуде, средства за претакање аутоцистерне и пумпни агрегати морају бити прописно уземљени;

3) при манипулацији погонским средствима обавезна је употреба одеће од памука, обуће са гуменим ђоном и сигурносног алата који не варнички;

4) преглед аутоцистерни, аутомобила и других средстава за превоз горива који морају имати прописан број апарата за гашење пожара и ознаке за превоз опасних материја;

5) при утакању и истакању горива зауставља се рад мотора на транспортним средствима, изузев на аутоцистернама ако се пумпа возила користи за претакање;

6) одржавати исправном инсталацију и опрему за заштиту од атмосферског пражњења, статичког електрицитета и електростатичке индукције;

7) стално контролисати електричне и друге инсталације и уређаје који би могли бити узрок пожара;

8) у резерви увек имати довољне количине воде и пенила за гашење пожара.

Члан 96.

Приликом манипулације горивом и погонским средствима: забрањено је претакање горива за време непогода; на резервоарима и цистернама забрањено је користити и остављати предмете који могу изазвати варницу и остављање укључених пумпи и агрегата без надзора; подизање и спуштање поклопаца резервоара и цистерни изводи се пажљиво и без удара; забрањено је коришћење металних кочионих клинова и постављање возила тако да су издувне цеви окренуте према месту за претакање горива; на вагонима и аутоцистернама вршити преглед пре уласка у складиште; проверава се присуство и исправност траке или ланца за одвођење статичког електрицитета на аутоцистернама, исправност хватача варница, опремљеност ватрогасним средствима и евентуална цурења; претакање горива почиње након прикључења проводника за уземљење.

По завршетку рада искључују се електрични уређаји, врши прописно затварање засуна, бришу запрљане површине, а прибор који је коришћен враћа се на своје место.

Члан 97.

Пре и за време пуњења резервоара возила и ваздухоплова предузети следеће превентивне мере заштите од пожара:

1) обавезно зауставити рад мотора и припремити ватрогасна средства;

2) за време пуњења ваздухоплова горивом, у непосредној близини у приправности имати ватрогасни аутомобил или групу ватрогасаца са потребним ватрогасним средствима;

3) при пуњењу резервоара борбених возила, један члан посаде обавезно остаје у возилу за евентуалне интервенције;

4) гориво се не сме проливати нити проливати из резервоара, а присутно гориво треба одмах очистити.

Члан 98.

Приликом транспорта горива обавезно проверити:

- 1) исправност и комплетност ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;
- 2) исправност траке или ланца за одвођење статичког електрицитета на аутоцистернама;
- 3) да ли има појаве цурења горива на аутоцистернама, слагања и заптивености амбалаже за транспорт.

Члан 99.

Превентивне мере заштите од пожара из чл. 94. и 95. овог правилника примењују се на сва остала складишта и магацине, узимајући у обзир специфичности сваког војног комплекса и војног објекта.

У осталим складиштима нарочиту опасност за избијање пожара представљају акумулатори, димна средства, боје, лакови, киселине, разређивачи, гуме, потрошни материјал, амбалажа, као и други лако запаљиви материјал.

Члан 100.

Димна средства не смеју доћи у непосредан додир са водом и влагом, а просторије у којима се чувају морају бити суве и одвојене од осталих просторија.

Овлажена димна средства издвајају се на посебна места, чешће прегледају и суше.

Димна средства прегледати на свака три месеца, а може и чешће.

При руковању и транспорту, сандуци и појединачна димна средства не смеју се бацати како не би дошло до трења и samozапалења.

Члан 101.

Боје, лакови и разређивачи чувају се у посудама које се налазе у одвојеним магацинима. Уколико морају бити смештени у објект у којем је ускладиштен и други материјал, смештају се у посебну просторију одвојену ватроотпорним зидовима и вратима.

Посуде у којима се чувају боје, лакови и разређивачи морају бити затворене. Не сме се дозволити разливање материјала, а уколико дође до разливања то место одмах посути песком и очистити.

Просторије се повремено проветравају како би се одстранили опасни гасови који могу проузроковати експлозију и пожар.

Члан 102.

Киселине се обавезно чувају у одвојеној просторији која је заштићена од сунчевих зрака и хладноће, која има бетонски или асфалтирани под са прагом уздигнутим 10 cm и унакрсну вентилацију. У просторији у којој се чувају киселине забрањено је држање другог материјала.

Посуде у којима се чувају киселине обезбедити од распрскавања услед удара или нагле промене температуре. Ове посуде не смеју се пунити више од 80% запремине, а горњи део балона мора бити обојен белом бојом.

При ускладиштењу киселина, посуде одлагати у сталаже како се прскањем једне посуде не би оштетила друга.

Члан 103.

Петролеј се чува у посебном објекту који испуњава техничке захтеве за смештај погонског горива.

У просторијама у којима се чува петролеј забрањено је пушење, употреба шибица, упалача, осветљења (осим електричног и акумулаторског) и других средстава која могу изазвати пожар.

Јестива уља и масти чувају се у бурадима у посебним просторијама. Испод буради постављају се подметачи. Бурад мора бити исправна како би се спречило отицање масноћа.

Члан 104.

Лако запаљиве течности чувају се у магацинима или бункерима.

Магацини за смештај и складиштење лако запаљивих течности граде се према постојећим прописима.

Бункер за чување лако запаљивих материјала мора испуњавати следеће техничке захтеве:

- 1) да је удаљен 50 m од осталих објеката;
- 2) да је израђен у земљи;
- 3) да има ојачане зидове и лак кровни покривач од растресите градње;
- 4) да има претпросторију са гвозденим вратима и просторију за чување лако запаљивог материјала која мора бити одвојена од претпросторије јаким и ватроотпорним вратима;
- 5) да у просторији за чување лако запаљивог материјала има сливник за довођење течности;
- 6) да просторија није израђена од дрвеног или другог запаљивог материјала;
- 7) да вентилација у просторији обезбеђује одвођење пара;
- 8) да је осветљење електрично, а прекидач са спољашње стране;
- 9) да је простор најмање два метра око бункера чист;
- 10) да се боце са кисеоником чувају посебно тако да не дођу у контакт са мастима.

Запаљиве течности и гасови, експлозивне и друге лако запаљиве материје и материјал чувају се у посебним магацинским просторијама које су изграђене за ту намену у складу са прописима о смештају и чувању ових материја.

Запаљиви материјал мора се сместити у простор који је удаљен најмање шест метара од објекта или дела објекта, уколико прописима није другачије одређено.

Члан 105.

У приручним магацинима могу се чувати само тромесечне потребе средстава за осветљење и подмазивање (петролеј, уље, свеће).

Опрема у магацину мора бити сложена са слободним пролазима, исправном електричном инсталацијом и обезбеђеном ватрогасном опремом и средствима за гашење пожара према Норми припадања ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара.

У магацину је забрањено пушење и употреба отворене ватре.

Приручни магацин за држање лако запаљивог материјала мора бити у посебној просторији која је прилагођена тој намени.

Члан 106.

Заштита од пожара на војним пловилима организује се према одредбама Правила бродске службе, а у уређеним рејонима у којима су смештена пловила на исти начин као и за војни комплекс и војни објекат, уважавајући све специфичности пловних објеката.

Члан 107.

У установама које се баве здравственом заштитом у којима нису спроведене све грађевинске мере заштите од пожара (уградња ватроотпорног материјала, подела објеката на пожарне секторе, осигурање путева евакуације, уградња уређаја и инсталација за дојаву и гашење пожара, грађење засебних објеката за запаљиве течности и медицинске плинове) морају се предузети следеће појачане мере заштите од пожара:

1) електричним инсталацијама и уређајима може руковати само стручно особље;

2) одредити места за припрему топлих напитака на посебно пожарно уређеним местима;

3) упознати и оспособити болничко особље за безбедно руковање запаљивим течностима, анестетицима, медицинским плиновима и другим ватроопасним материјалима;

4) упознати болничко особље са опасностима од пожара;

5) стално контролисати и обезбедити основно одржавање свих инсталација;

6) оспособљавати запослено особље за спровођење превентивних мера заштите од пожара, познавање ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара, посту-

пка у случају пожара, плана евакуације болесника и особља и упознавање са последицама непридржавања прописаних мера;

7) по могућности, непокретне односно слабо покретне болеснике смештати у приземљу и нижим спратовима ради лакше евакуације у случају пожара.

Члан 108.

Веће количине запаљивог материјала у апотекама чувају се у заједничком бункеру, а мање количине могу се чувати у ватроотпорним ормарима.

Изузетно, запаљиви материјал може се чувати у подруму уз примену свих превентивних мера заштите од пожара према пројекту заштите од пожара (уређени простор, пожарни зидови и врата, ојачана таваница, под од незапаљивог материјала, вентилација, електричне инсталације у противексплозивној заштити, означени путеви евакуације, обезбеђена ватрогасна опрема и средства за гашење пожара и разрада поступка у случају пожара).

Члан 109.

За манипулативни рад у просторијама у којима се користе запаљиве течности може бити смештена количина запаљивих течности само за једнодневну потрошњу.

После завршеног рада, запаљиве течности се одстрањују из просторија враћањем у наменске складишне просторе.

Члан 110.

Организација заштите од пожара на војним економијама и објектима за држање и узгој животиња регулише се и спроводи на начин прописан чланом 38. овог правилника, уважавајући све специфичности ових објеката.

Члан 111.

На површинама са пољопривредним културама, у време дозревања (сушења) и жетве:

1) забрањује се пушење и ложење ватре, осим на за то одређеним и видно обележеним местима у складу са прописаним мерама заштите од пожара;

2) организује се осматрање и патролирање житних поља ради правовременог откривања и јављања о пожару;

3) непосредно пре жетве обезбеђују се одговарајућа ватрогасна опрема и средства за гашење пожара и с њима упознаје запослено људство;

4) машине и уређаји (вршалице, комбајни, трактори) који се користе у жетви морају испуњавати прописане техничке захтеве;

5) забрањује се спаљивање остатака стрних усева и биљних остатака.

Члан 112.

На сточним и живинарским фармама:

1) сточна и живинска храна чува се и држи у посебним објектима на прописаном одстојању;

2) забрањује се пушење у просторијама за стоку и живину;

3) загревање и расвета на фарми и просторијама за стоку и живину дозвољава се искључиво у складу са пројектованим и одобреним решењима;

4) објекти се обезбеђују одговарајућом ватрогасном опремом и средствима за гашење пожара;

5) запослено људство мора бити упознато са мерама заштите од пожара и поступцима у случају пожара са тежиштем на евакуацији стоке и живине из објеката угрожених пожаром.

Члан 113.

У објектима за смештај житарица и уљарица:

1) забрањује се пушење;

2) складиштење се врши у складу са прописаним условима за складиштење;

3) редовно се контролише температура ускладиштенних житарица односно уљарица и према потреби предузимају одговарајуће мере;

4) просторије у којима се манипулише житарицама редовно се чисте и проветравају ради спречавања стварања експлозивне концентрације прашине;

5) термички уређаји за сушење житарица морају бити прописно изведени, редовно контролисани и одржавани.

Члан 114.

На логорском простору, стрелиштима и полигонима, заштита од пожара организује се и спроводи као што је то прописано за војни комплекс и војни објекат са специфичностима одређених простора, степена угрожености од пожара у појединим периодима године и активностима које се извршавају.

Пре изласка на логорски простор, стрелиште или полигон одређује се ватрогасна опрема и средства за гашење пожара и прописују превентивне мере заштите од пожара.

Приликом боравка на логорском простору, стрелишту и полигону забрањено је ложење отворене ватре, паљење траве, лишћа и другог материјала, осим на посебно уређеним местима уз предузимање свих превентивних мера заштите од пожара.

Члан 115.

Приликом извођења гађања, руководилац гађања мора предузети све потребне мере заштите од пожара (издаје задатак обезбеђењу и осматрачима, одређује ватрогасну екипу и ватрогасну опрему и средства за гашење пожара, посебно за гашење шумских пожара).

У случају пожара прекида извршење гађања док се не угаси пожар и отклоне ризици.

У периоду повишених дневних температура, када су изразито велике опасности од пожара, гађање се одобрава уз примену појачаних мера заштите од пожара.

Члан 116.

У хангару, ваздухоплови морају бити распоређени тако да се у случају пожара могу лако и брзо извући из хангара.

Ради обезбеђења хангара од пожара забрањује се:

1) загревање и стављање у погон мотора;

2) испробавање магнета, свећица, акумулатора, електроопреме, радио и радарске опреме;

3) употреба отвореног пламена;

4) лемљење, заваривање и резање;

5) коришћење преносне електричне лампе која није у противексплозивној заштити и која је без заштићених проводника;

6) држање електричне инсталације ваздухоплова под напоном;

7) пуњење ваздухоплова горивом, мазивом и муницијом;

8) чување киселина, хемикалија, горива и мазива, муниције, материја за бојење и лакирање, акумулатора, масних крпа и масних покривача;

9) прање ваздухоплова, мотора и опреме запаљивим течностима;

10) пушење и употреба отворене ватре;

11) запречавање врата и пролаза у хангару;

12) улазак и паркирање моторних возила у хангар;

13) улазак у хангар лицима којима то није дозвољено.

Члан 117.

Хангар увек мора бити чист.

Испод ваздухоплова стављају се посуде за сакупљање исцурелог уља и горива. Масне крпе, памучњак и хартија одлажу се у металне сандуке са поклопцем који се смештају на улазима у хангар.

После завршетка рада, контролише се да ли је у хангару остало масних крпа, памучњака и хартије и проверава да ли се ватрогасна опрема и средства за гашење пожара налазе на прописном месту.

Застакљене стране хангара и прозори премазују се белом бојом. На вратима хангара морају бити истакнута упозорења и забране.

На улазима у хангар на видном месту мора бити истакнут извод из плана заштите од пожара.

Електроинсталација мора бити прописно изведена, а табла са прекидачима и осигурачима смештена са спољне стране. Исправност и оправку електроинсталација врше искључиво стручна лица.

У подземним хангарима обавезна је аутоматска дојава и стабилни систем за аутоматско гашење пожара, а електроинсталација изводи се у противексплозивној заштити.

Члан 118.

На стајанци на посебно одређеним местима, ваздухоплови се пуне горивом, мазивом, муницијом и подвешавају се бомбе и ракете.

При пуњењу ваздухоплова средствима из става 1. овог члана не сме се дозволити расипање.

Ради одвођења статичког електрицитета морају се редовно контролисати уземљење ваздухоплова и аутоцистерни пре пуњења.

При пуштању мотора и агрегата у рад, у приправности мора бити ватрогасни апарат за гашење почетног пожара.

Људство које ради на опслуживању ваздухоплова мора бити снабдевано обућом са гуменим ђоном.

При размештању ваздухоплова на стајанци мора се оставити простор за пролаз ватрогасних аутомобила како би се ваздухоплов у случају потребе могао гасити са свих страна.

На летелишту и стајанкама, трава се мора редовно косити и одмах уклањати.

На летелишту и стајанкама забрањено је пушење.

Оправка ваздухоплова на стајанци врши се на посебно одређеном месту.

Члан 119.

Мере заштите од пожара при транспорту опасног терета уређене су прописом којим се уређује транспорт опасног терета у Министарству одбране и Војсци Србије.

Члан 120.

На свим објектима у којима су постављене стабилне инсталације за дојаву пожара и детекцију експлозивних гасова и пара формира се контролна књига.

У контролну књигу уносе се подаци о редовним испитивањима, ревизијама, надоградњама, укључивању и искључивању појединих зона, као и подаци о дојавама

сметњи и пожара. Приликом уношења података уноси се време, кратак опис догађаја и потпис дежурног лица.

Поред података из става 2. овог члана, у контролне књиге уносе се и подаци о: испитивању акумулатора, датуму обавезних замена појединих делова инсталације и прегледима, испитивањима, сметњама, поправкама и друго.

Члан 121.

Техничка документација за претходне радове, у смислу закона којим се уређује планирање и изградња, за грађење објеката утврђених законом мора да садржи услове заштите од пожара прописане проценом ризика од пожара, у складу са законом којим се уређује заштита од пожара, прописима донетим на основу закона и техничким прописима и стандардима.

Главни пројекат заштите од пожара као саставни део техничке документације за изградњу објеката утврђених законом којим се уређује заштита од пожара садржи технички извештај, прорачунске основе, графичку документацију и предмер и предрачун опреме и средстава за заштиту од пожара.

Главни пројекат заштите од пожара из става 2. овог члана израђује привредно друштво односно правно лице које је уписано у одговарајући регистар за обављање делатности израде техничке документације и које има овлашћење Министарства унутрашњих послова Републике Србије за израду Главног пројекта заштите од пожара.

Техничку документацију за претходне радове из става 1. овог правилника, у смислу закона којим се уређује планирање и изградња, у Министарству одбране припрема унутрашња јединица организационе јединице Министарства одбране која обавља послове који се односе на планирање, прибављање, изградњу и одржавање објеката инфраструктуре, техничку контролу и технички надзор у области инфраструктуре, планирање, организовање и контролу евиденције непокретности које користе Министарство одбране и Војска Србије.

Члан 122.

Гашењем пожара потпуно се прекида процес горења и онемогућава његово обнављање.

Локализација пожара постиже се:

- 1) ограничавањем површине пожара;
- 2) уклањањем запаљивих материјала из непосредне зоне пожара;
- 3) гашењем или смањивањем интензитета горења у правцу у којем се највише шири или где може изазвати експлозију;
- 4) спречавањем преношења пожара на суседне објекте.

Члан 123.

Сваки припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране који примети непосредну опасност од избијања пожара или пожар у обавези је да уклони опасност односно да угаси пожар, не доведећи себе или друго лице у опасност.

Уколико лице из става 1. овог члана није у могућности да уклони опасност или угаси пожар у обавези је да о опасности од избијања пожара или о пожару одмах обавести најближе људство, дежурног, војну ватрогасну јединицу односно ватрогасну екипу, дежурног ватрогасца или најближе лице из састава страже или чуварске службе.

Лице које обавља стражарску или чуварску службу у случају пожара поступа у складу са одредбама Правила службе Војске Србије.

Члан 124.

Лице које прима обавештење о пожару треба да прикупи податке о:

- 1) тачној локацији односно месту пожара;
- 2) најкраћем путу који води до места пожара;
- 3) врсти објекта и материјала који гори;
- 4) обиму пожара;
- 5) опасности за људске животе и објекте;
- 6) лицу које јавља о пожару (име и презиме, место на којем се налази, број телефона са којег се јавља).

Члан 125.

Одмах након дојаве или обавештења о пожару на војном објекту дежурни даје знак за узбуну војној ватрогасној јединици односно ватрогасној екипи и упућује је на место пожара.

На војном аеродрому, поред дежурног, узбуну може дати и аеродромска контрола летења што се прописује планом заштите од пожара.

До доласка лица одређених за руковођење акцијом гашења пожара (у даљем тексту: гашење пожара), дежурни лично руководи гашењем пожара.

После извршеног извиђања и процене о пожару, дежурни извештава надлежног старешину односно руководиоца и претпостављеног.

У случају потребе, дежурни позива у помоћ војне ватрогасне јединице и ватрогасне екипе у гарнизону и ватрогасну јединицу на територији, што се регулише планом заштите од пожара.

Дежурни гарнизона, након дојаве или обавештења о пожару, а на захтев дежурног војног комплекса или војног објекта наређује употребу војних ватрогасних јединица. После прикупљања података о пожару, дежурни гарнизона извештава команданта гарнизона.

Члан 126.

После доласка на место пожара, дежурни уз консултацију са командиром војне ватрогасне јединице или ватрогасне екипе издаје наређење за спасавање људи и животиња, гашење пожара, евакуацију имовине и доноси одлуку о употреби осталих јединица.

Када је пожар већих размера, предузима мере за појачано обезбеђење објеката, а у ванредно време, по приоритету, позива официре и подофицире јединица и установа.

Знак за узбуну регулише се планом заштите од пожара и упутствима за рад дежурних.

Ако у близини војног комплекса или војног објекта избије мањи пожар који не представља опасност по војни комплекс или војни објекат, а може се лако угасити не даје се знак за општу пожарну узбуну. У том случају ангажује се само војна ватрогасна јединица или ватрогасна екипа и најпотребније људство.

Када пожар непосредно угрожава војни комплекс или војни објекат, дежурни упућује војну ватрогасну јединицу или ватрогасну екипу на место пожара и о пожару извештава команданта војног комплекса или војног објекта. Одлуку о ангажовању појединих или свих јединица доноси командант војног комплекса или војног објекта.

Употребу војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе за гашење пожара ван војног комплекса или војног објекта одобрава командант војног комплекса или војног објекта уз сагласност претпостављеног.

У складиштима и другим издвојеним објектима у којима нема другог људства осим службе за обезбеђење (стражарска, чуварска, унутрашња и пријавна), служба обезбеђења гаси пожар до доласка војне ватрогасне јединице или ватрогасне екипе.

У оквиру припреме стражарске и чуварске службе за обезбеђење објеката, покретних ствари и људства изводи се обука из области заштите од пожара, посебно у спровођењу превентивних мера, познавању ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара и поступку при гашењу пожара.

Члан 127.

Командир војне ватрогасне јединице на знак за узбуну:

- 1) наређује да се припреме људство, ватрогасна возила и остала опрема;
- 2) саопштава место и врсту пожара, одређује правац кретања и даје команду за полазак;

3) при кретању до места пожара води рачуна о саобраћајним прописима и мерама безбедности, посебно приликом коришћења приоритета и употребе сирене;

4) бира одговарајуће место за постављање ватрогасних возила;

5) наређује спасавање људи и имовине и гашење пожара.

Члан 128.

Командир војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе у случају узбуне или према наређењу дежурног:

1) даје узбуну војној ватрогасној јединици односно ватрогасној екипи, саопштава им место пожара и упућује у ватрогасно спремиште по ватрогасну опрему и средства за гашење пожара;

2) одлази на место пожара, извиђа пожар и доноси одлуку о гашењу пожара и спасавању људи;

3) распоређује чланове војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе у групе и приступа гашењу пожара и спасавању људи;

4) предлаже команданту односно дежурном мере у вези са спасавањем људи, евакуацијом материјалних средстава, допремањем воде и других средстава за гашење пожара и позивање ватрогасне јединице на територији.

Члан 129.

У случају пожара на ваздухопловима односно приликом принудног слетања или при сигналу за приправност услед квара на ваздухоплову, командир војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе:

1) даје узбуну војним ватрогасним јединицама односно ватрогасним екипама, саопштава им место пожара или место принудног слетања на основу података које је доставила аеродромска контрола летења и упућује их на место удеса ваздухоплова најближим могућим путем уз сталну везу са аеродромском контролом летења;

2) при кретању до места пожара води рачуна о саобраћајним прописима и мерама безбедности, посебно приликом коришћења приоритета и употребе сирене;

3) приближавајући се месту пожара бира место на које ће поставити ватрогасна возила, водећи рачуна о правцу ветра, распореду наоружања на ваздухоплову и о могућности распореда санитарских и других возила;

4) после доласка на место интервенције наређује групи спасилаца да приступе спасавању посаде и истовремено наређује гашење пожара.

Члан 130.

Људство које се налази у војном комплексу или војном објекту на знак за општу ватрогасну узбуну излази на зборно место.

Група за гашење пожара извршава задатак директним дејством на пожар, а дужност осталих група је да омогуће успешно извршавање задатка групе за гашење пожара. Уколико у гашењу пожара учествује више група за гашење, свакој групи се одређује место, правац и циљ дејства.

Група за дотур средстава за гашење има основни задатак да непрекидно снабдева групе за гашење водом и осталим средствима. Уколико не постоји потреба за дотуром средстава за гашење, руководиоца гашења пожара може јој доделити и друге задатке.

Група за евакуацију спасава људе и имовину из запаљених и ватром угрожених објеката.

Члан 131.

Организација гашења пожара, руковођење гашењем пожара и спасавање људи и имовине је јединствено, координирано и поверава се једном руководиоцу гашења пожара који одлучује самостално.

Гашењем пожара у војном комплексу или војном објекту руководи командир војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе, а до његовог доласка дежурни односно најстарији официр или подофицир који се затекне на месту пожара.

Гашењем пожара у војном комплексу или војном објекту може руководити и лице за заштиту од пожара ако се затекне на месту пожара односно ако командир ватрогасне екипе није стручно оспособљен.

Надлежни старешина или руководиоца односно дежурни може сменити руководиоца гашења пожара и одредити другог, уколико руководиоца гашења пожара испољи несигурност и неспремност за поступање у датој ситуацији.

Члан 132.

Када на место пожара у војном комплексу или војном објекту стигне војна ватрогасна јединица пре ватрогасне јединице на територији, акцијом гашења све време руководи командир војне ватрогасне јединице, с тим што је у обавези да командиру ватрогасне јединице на територији саопшти какав се материјал налази у објекту, да му одреди правац и метод гашења и да се у току гашења консултује са командиром ватрогасне јединице на територији.

Када избије пожар у војном комплексу или војном објекту који нема војну ватрогасну јединицу, а на место пожара стигне прва ватрогасна јединица на

територији, гашењем руководи командир ватрогасне јединице на територији за све време гашења пожара. Када стигне војна ватрогасна јединица, командир војне ватрогасне јединице јавља се командиру ватрогасне јединице на територији који га упознаје са карактеристикама пожарне ситуације.

Када гашењем пожара у војном комплексу или војном објекту руководи командир ватрогасне екипе, пре доласка ватрогасне јединице на територији, након њеног доласка упознаје командира ватрогасне јединице на територији са ситуацијом и предаје му дужност руководиоца гашења пожара. Ако командир ватрогасне јединице на територији одбије да руководи гашењем пожара, руковођење преузима командир ватрогасне екипе.

Уколико војна ватрогасна јединица стигне прва на место пожара цивилног објекта, гашењем руководи командир војне ватрогасне јединице, а када на место пожара стигне ватрогасна јединица на територији, руковођење преузима њен командир. Командир војне ватрогасне јединице је у обавези да упозна командира ватрогасне јединице на територији са карактером пожара и мерама које је предузео и даље извршава његова наређења.

Ако на место пожара стигне више ватрогасних јединица и ватрогасних екипа, гашењем пожара руководи командир ватрогасне јединице која је стигла прва.

При гашењу пожара на ваздухоплову, гашењем пожара руководи командир војне ватрогасне јединице, а до његовог доласка командир дежурне ватрогасне екипе која је прва стигла на место пожара.

Члан 133.

У току гашења пожара руководиоца гашења пожара уз сагласност команданта војног комплекса или војног објекта односно дежурног може:

- 1) забранити приступ непозваним лицима у близини места пожара, као и саобраћај поред места пожара;
- 2) наредити евакуацију лица и имовине из угрожених просторија и објеката;
- 3) наредити прекид довођења електричне енергије, гаса и течних горива, ако то доприноси успешном гашењу пожара;
- 4) наредити делимично или потпуно рушење објеката преко којих би се пожар могао ширити, ако се ширење пожара не може спречити;
- 5) предузети мере и радње да би се обезбедили трагови битни за утврђивање узрока пожара;
- 6) наредити насилно отварање закључаног објекта или просторије ради гашења пожара и спасавања људи и имовине;

7) наредити радно способним лицима која се налазе на месту пожара да пруже помоћ у гашењу пожара и спасавању људи и имовине;

8) затражити помоћ других војних ватрогасних јединица и ватрогасних екипа.

Члан 134.

Руководилац гашења пожара треба да утврди:

- 1) место настанка пожара и објекат (просторију или простор) који гори;
- 2) угроженост људских живота, животиња, опреме и материјалних средстава;
- 3) жариште пожара и правац његовог ширења;
- 4) опасност од рушења, експлозије, електричног удара и отровних гасова;
- 5) угроженост суседних објеката;
- 6) места водоснабдевања.

Члан 135.

Руководилац гашења пожара издаје наређење јединицама, којим се прецизира:

- 1) како и одакле спасавати људство и имовину;
- 2) како и где искључити електричну енергију;
- 3) где поставити опрему за гашење;
- 4) које изворе воде користити за гашење;
- 5) правац дејства појединих одељења односно група.

Члан 136.

Руководилац гашења пожара је у обавези да се придржава следећих начела:

- 1) ако пожар угрожава људске животе, главне снаге и средства треба ангажовати на правцима спасавања људи и животиња или на правцу који обезбеђује отклањање опасности по њих;
- 2) ако се у зони пожара налазе материјали који могу да експлодирају, главне снаге и средства треба груписати на правцу који спречава ширење пожара према експлозији;
- 3) ако је пожар захватио зграду која нема већу вредност, а непосредно је угрозио оближњу зграду која је од вредности главне снаге и средства групису се за гашење пожара са оне стране зграде коју није захватио пожар;
- 4) ако је пожар захватио издвојену зграду, а нема опасности да ће се проширити на суседне зграде главне снаге треба груписати на место најинтензивнијег горења.

Члан 137.

Руководилац гашења пожара:

1) наређује прекид рада, прикупљање људства, ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;

2) прегледа жариште и проверава да ли има опасности од поновног избијања пожара и рушења оштећених конструкција;

3) проверава да ли је људство на лицу места, да ли има повређених и стање ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;

4) одређује потребан број ватрогасаца са одговарајућом опремом за обезбеђење згаришта;

5) наређује војној ватрогасној јединици односно ватрогасној екипи да врати у спремиште ватрогасну опрему и средства коришћена за гашење пожара;

6) забрањује приступ згаришту и све радове до доласка комисије за утврђивање узрока пожара којој саопштава расположиве податке и предузима мере да се сачувају трагови и предмети који могу послужити за утврђивање узрока пожара;

7) извештава претпостављеног да је пожар угашен;

8) саставља извештај (о гашењу пожара, утрошку средстава за гашење и стању ватрогасне опреме) и доставља лицу за заштиту од пожара.

Члан 138.

За утврђивање узрока пожара и процене настале штете, надлежни старешина или руководилац јединице односно установе у којој је настао пожар одмах образује комисију, ако није раније образована наређењем за заштиту од пожара.

У комисију не могу се одређивати лица одговорна за објекат и заштиту од пожара објекта на којем је избио пожар.

Комисија мора извршити увиђај згаришта и проценити све околности које су битне за утврђивање узрока пожара и процену материјалне штете. На предлог комисије могу се ангажовати и стручна лица из грађанства.

Увиђај се обавља одмах, а ако то није могуће, најкасније у току 24 часа.

Комисија увиђајем треба да установи: који су објекти или материјали непосредно око згаришта могли да проузрокују пожар; да ли има сумњивих трагова и појава који указују на кривично дело или криминалну радњу; када и како је настао пожар; колико је трајао пожар и где се налази главно жариште; какве су појаве пратиле пожар и околности које могу допринети утврђивању узрока пожара.

Члан 139.

После завршеног увиђаја, комисија сачињава извештај о насталом пожару и комисијски записник у којем разрађује следећа питања: опис узрока пожара; врста објекта, простора или техничког материјалног средства где је настао пожар; положај просторије у објекту; протекло време од појаве пожара до обавештавања и гашења; број учесника у гашењу и успешност интервенције гашења; руковођење гашењем пожара; последице пожара; стварна материјална штета и предлог мера за отклањање недостатака.

Извештај о насталом пожару обавезно се доставља јединици односно установи која саставља извештај, претпостављеној команди односно управи, организационој јединици Министарства одбране носиоцу функције заштита ресурса одбране и команди гарнизона. Извештај о насталом пожару доставља се и органу Војне полиције, уколико је потребно.

Ако нису познати сви подаци о узроку пожара и материјалној штети, накнадно се доставља допунски извештај о насталом пожару.

Извештај о насталом пожару линијом командовања доставља се организационој јединици Министарства одбране носиоцу функције заштита ресурса одбране у што краћем року, а најкасније у року од 15 дана од настанка пожара.

После завршетка истражног поступка и отклањања последица проузрокованих пожаром, команда јединице односно управа установе доставља претпостављеној команди односно управи извештај о предузетим мерама према лицима одговорним за настали пожар.

Војна јединица односно војна установа Министарства одбране и Војске Србије која је учествовала у гашењу пожара на територији доставља извештај о гашењу пожара, као и у случају пожара у војном комплексу или војном објекту.

Обавештење о насталом пожару доставља се одмах линијом оперативног дежурства.

Члан 140.

Ангажовање ресурса Министарства одбране и Војске Србије у пружању помоћи цивилним властима у случају пожара (елементарних непогода и техничко-технолошких несрећа) одобрава се на основу Закона о одбрани, Закона о Војсци Србије и закона којим се уређује деловање, проглашавање и управљање у ванредним ситуацијама.

Члан 141.

Заштита од пожара у мобилизацији обухвата планирање, организовање и спровођење мера и поступака за спречавање настајања пожара и експлозивне сре-

дине и експлозивног сагоревања на мобилизацијским збориштима у складиштима ратних материјалних резерви и на моторним возилима.

Члан 142.

Ратне јединице у вези са заштитом људства и ствари од пожара: спроводе превентивне мере ради спречавања настајања пожара и експлозивне средине и експлозивног сагоревања; организују гашење пожара; при избору локације мобилизацијског зборишта воде рачуна о опасностима од пожара; одређују лице за заштиту од пожара и ватрогасну екипу; израђују упутство о поступку у случају пожара на мобилизацијском зборишту и планирају поступке при евакуацији људства и ствари у случају избијања пожара на мобилизацијском зборишту.

Члан 143.

Командант гарнизона и командант војног комплекса у периоду припрема и извршавања мобилизације у погледу заштите од пожара извршава послове и задатке према одредбама Правила службе Војске Србије и овог правилника.

Члан 144.

Заштита од пожара у рату има за циљ да применом погодних организацијских и техничких мера спречи настајање пожара, осигура његову брзу локализацију и гашење, као и спасавање и евакуацију људи, животиња и материјалних средстава из угрожених рејона.

Члан 145.

Заштита од пожара у рату обухвата: предузимање превентивних мера заштите од пожара, заштиту од дејства запаљивих борбених средстава и оружја за масовно уништавање, спасавање и евакуацију људи, животиња и материјалних средстава, локализацију и гашење пожара и отклањање последица пожара ради стварања повољних услова за извођење борбених операција.

Члан 146.

Превентивне мере заштите од пожара у рату спроводе се као допуна мирнодопских мера да би се спречило и олакшало супротстављање непријатељским борбеним средствима, да би се смањила опасност од топлотног дејства оружја за масовно уништавање и да би се правовремено отклонили сви узрочници пожара тако да се његова појава сведе на најмању могућу меру.

Превентивне мере заштите од пожара предузимају се ради потпуне или делимичне заштите од пожара и стварања повољних услова за спречавање настанка и развоја пожара.

Превентивне мере заштите од пожара у рату предузимају се на свим нивоима, а обухватају: процену пожарне ситуације, организацију осматрања, извиђања и јављања о пожарима и предузимање осталих превентивних мера.

Члан 147.

Остале превентивне мере обухватају: спровођење дисциплине у заштити од пожара; рашчишћавање терена и уклањање лако запаљивог материјала; израду запречних појасева и просека; растресит борбени распоред; укопавање лако запаљивих и експлозивних материјала и коришћење природних и вештачких заклона за заштиту људства, животиња, покретних ствари и борбене технике, као и опремање јединица ватрогасном опремом и средствима за гашење пожара.

Члан 148.

У рату са возила се уклања лако запаљиви материјал. Лично наоружање, опрема и муниција склањају се у заклоне, нише и склоништа. Погонско гориво и мазиво ставља се у заклоне и затрпава слојем земље дебљине 10 до 15 cm.

Телефонске жичне линије се укопавају.

Борбена техника на отвореном простору штити се премазима од приручног материјала или прекривачима од негоривог или слабо горивог материјала.

Убојна борбена средства и погонско гориво размештају се на безбедним одстојањима и у мањим количинама, а затим се укопавају и добро маскирају.

Јединице распоређене у шуми, нарочито у четинарској, предузимају чишћење рејона размештаја од запаљивог материјала. Шуме се уређују тако да јединице имају више излаза.

Локализација односно спречавање ширења ниских шумских пожара обезбеђује се заоравањем и засипањем ивице пожара земљом, гашењем водом и хемијским препаратима, изградом заштитних појасева и изазивањем сусретне ватре.

Члан 149.

За превентивну заштиту објеката од запаљивих борбених средстава и топлотног зрачења оружја за масовно уништавање морају се предузети следеће превентивне мере заштите од пожара:

1) уклонити сав лако запаљиви материјал са прозора и других отвора и повући према унутрашњости објекта;

2) стакла на прозорима објекта премазати белом бојом или кречом;

3) у случају опасности од напада предвиђају се мере за гашење ложишта, искључење електричних и других инсталација и плинских уређаја;

4) око објекта срушити шупе и надстрешнице, а материјал одстранити;

5) на таван, у просторије, ходнике, на степениште и балконе поставити средства за гашење пожара, алат, сандуке са песком и пепелом или просејаним шљунком;

6) припремити резерву;

7) уредити прилазне путеве до угрожених објекта ради брже интервенције снага за гашење пожара;

8) оспособити све природне и вештачке изворе воде за резерву воде за гашење пожара;

9) дрвене конструкције на тавану премазати смешама које повећавају отпорност на пожар, а таване прекрити слојем песка, земље, просејаног шљунка или пепела;

10) припремити средства за брз и сигуран излаз на таван односно поткровље.

Члан 150.

У нападним операцијама посебно се проучава могућност настајања пожара и предузимају одговарајуће мере за несметано командовање и руковођење, извођење дејстава и противдејстава, обезбеђење снага, маневар, борбену подршку и заштиту снага. Рејон захваћен пожаром јединице савлађују обиласком пожара, савладавањем пожара у покрету или после просецања пролаза и кретањем после самоликвидације пожара (делимичног или потпуног гашења).

У одбрамбеним операцијама предузети следеће превентивне мере заштите од пожара: укопати материјална средства, а нарочито лако запаљиве материјале; подесити склоништа и покрити ровове и саобраћајнице; користити и преуредити природне заклоне; избегавати шуме, нарочито четинарске; обезбедити извлачење артиљеријских, ракетних, оклопних, механизованих и логистичких јединица из угрожених рејона и контролисати спровођење превентивних мера заштите од пожара.

У току кретања, маршевске колоне се посебно обезбеђују од пожара на критичним местима комуникација, у захвату шуме, прелаза преко река, кроз теснаца и насељена места.

Члан 151.

Надлежне старешине и руководиоци у обавези су да обезбеде услове за оспособљавање припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за заштиту од пожара.

Члан 152.

Оспособљавање припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за заштиту од пожара је теоријско и практично и обухвата оспособљавање одмах након пријема у радни однос, периодично оспособљавање у току рада и оспособљавање приликом промена у технолошком процесу односно процесу рада.

Оспособљавање лица из става 1. овог члана за заштиту од пожара врши се одмах након пријема у радни однос у трајању од најмање три наставна часа из заштите од пожара. Оспособљавање војника и лица у резервном саставу док се налазе на војној дужности у Војсци Србије за заштиту од пожара врши се у оквиру њихове редовне обуке.

Периодично оспособљавање за заштиту од пожара врши се у оквиру војностручне и стручно-специјалистичке обуке професионалних припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране.

Изузетно, периодично оспособљавање за заштиту од пожара може се вршити и у оквиру усавршавања за безбедан и здрав рад, у роковима предвиђеним прописом којим се уређује безбедност и здравље на раду у Министарству одбране и Војсци Србије.

За периодично оспособљавање из става 3. овог члана, годишњи фонд часова не сме бити мањи од два наставна часа. Зависно од пожарних ризика и категорије угрожености од пожара, годишњи фонд часова из заштите од пожара обавезно се повећава.

Оспособљавање приликом промена у технолошком процесу односно процесу рада врши се на исти начин као и оспособљавање за заштиту од пожара одмах након пријема у радни однос.

Члан 153.

Оспособљавање за заштиту од пожара врши се у току радног времена, осим за лица која обављају стручне послове у области заштите ресурса када се може вршити и после радног времена и ван радног места.

Стручну припрему извођача обуке из области заштите од пожара врши лице за заштиту од пожара.

Сви субјекти заштите од пожара обезбеђују потребна материјална и финансијска средства за оспособљавање својих припадника.

Припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране у обавези су да индивидуално изучавају прописе из области заштите од пожара, нарочито оних који су у вези са извршавањем њихових радних задатака.

Члан 154.

Провера оспособљености за заштиту од пожара припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране, ако другачије није уређено, врши се најмање једном у три године.

Провера оспособљености за заштиту од пожара припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране изузетно може се вршити у оквиру провере оспособљености за безбедан и здрав рад.

Припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране који приликом провере из става 1. овог члана не покаже потребан ниво знања, подлеже поновном оспособљавању и провери.

Члан 155.

Оспособљеност припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране за заштиту од пожара утврђује комисија за оцену оспособљености за заштиту од пожара коју образује надлежни старешина или руководиоца.

По завршеном оспособљавању припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране, пред комисијом из става 1. овог члана врши се теоријска и практична провера знања из области заштите од пожара.

Радам комисије из става 1. овог члана руководи и председава лице за заштиту од пожара.

Члан 156.

Припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране који приликом провере знања из области заштите од пожара не покаже потребан ниво оспособљености за заштиту од пожара не може наставити да ради на свом радном месту ако извршавање радних задатака може представљати велики пожарни ризик.

У случају из става 1. овог члана, припадник Војске Србије и запослени у Министарству одбране распоредиће се на друго радно место на којем радни задаци одговарају његовој радној способности.

Члан 157.

Оспособљавање и обука војника ватрогасаца врши се у јединици Војске Србије у којој се реализује обука логистичких специјалности.

Обука војних ватрогасних јединица и ватрогасних екипа планира се и изводи према Плану и програму обуке војних ватрогасних јединица и ватрогасних екипа.

Члан 158.

Оспособљавање за заштиту од пожара може се вршити на семинарима, курсевима или на други погодан начин, као и упућивањем на обуку из области заштите од пожара.

Члан 159.

По пријему у радни однос у војну ватрогасну јединицу, припадници Војске Србије и запослени у Министарству одбране су у обавези да похађају обуку из заштите од пожара и положи стручни испит из области заштите од пожара.

До прописивања начина полагања стручног испита из области заштите од пожара у Министарству одбране и Војсци Србије пред комисијом Министарства одбране, стручни испит из области заштите од пожара полаже се пред комисијом Министарства унутрашњих послова Републике Србије.

Лице које ради на пословима заштите од пожара на полагање стручног испита из области заштите од пожара упућује организациона јединица у којој ради.

Члан 160.

О оспособљавању и провери знања припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране из области заштите од пожара води се евиденција у оквиру евиденција за безбедан и здрав рад, у складу са одредбама прописа којим се уређује безбедност и здравље на раду у Министарству одбране и Војсци Србије.

IV. КОНТРОЛА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Члан 161.

Под контролом заштите од пожара, у смислу одредаба овог правилника, подразумева се контрола спровођења закона, подзаконских прописа и других аката којима се уређују, организују, планирају и спроводе мере заштите од пожара у командама, јединицама и установама Војске Србије, организационим јединицама Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војним јединицама и војним установама које су организационо и функционално везане за Министарство одбране, као и контрола техничких прописа који се односе на заштиту од пожара.

Члан 162.

Основни циљ контроле заштите од пожара јесте да се:

1) сагледа и применом јединствених критеријума објективно оцени постојеће стање заштите од пожара;

2) утврде степен и узроци одступања стварног стања заштите од пожара у односу на прописане и наређене мере заштите од пожара;

3) утврди степен оспособљености војних ватрогасних јединица и ватрогасних екипа за извршавање задатака заштите од пожара;

4) провери организовање и спровођење превентивних мера заштите од пожара и планова заштите од пожара;

5) утврди степен попуњености, исправности и квалитет одржавања ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;

6) после извршене контроле изврши анализа, утврде и предложи мере за отклањање слабости ради доношења стања заштите од пожара на прописан ниво;

7) обезбеди стално јачање одговорности надлежних старешина или руководилаца за стање заштите од пожара и отклањање пожарних ризика;

8) пружи стручна помоћ за унапређење заштите од пожара субјектима контроле.

Члан 163.

Контрола заштите од пожара може бити:

- 1) по обиму – потпуна или делимична;
- 2) по врсти – редовна или ванредна или повратна;
- 3) по начину – најављена или ненајављена.

Потпуна контрола врши се по свим елементима, питањима и параметрима заштите од пожара и у свим потчињеним јединицама односно установама или организационим целинама субјекта код којег се врши контрола.

Делимична контрола врши се по појединим елементима, питањима и параметрима карактеристичним за субјекте код којих се врши контрола и у делу потчињених јединица односно установа или организационих целина.

Редовна контрола врши се на основу одобрених планова.

Ванредна контрола врши се према посебном наређењу када се процени да је потребно сагледати стање у одређеном субјекту, а може се вршити и пре времена одређеног за редовну контролу.

Ванредна контрола може бити потпуна или делимична, најављена или ненајављена.

Повратна контрола врши се када је у претходној контроли установљено незадовољавајуће стање, по истеку рокова за отклањање слабости и пропуста.

Повратна контрола врши се по елементима, питањима и параметрима по којима је установљено незадовољавајуће стање.

Члан 164.

Контрола заштите од пожара врши се на основу прописа и аката којима се одређују носиоци планирања, припреме, организовања и извршавања контроле на свим нивоима командовања и регулишу основе за уређење контролне функције у Војсци Србије, као и на основу прописа којима се уређује контрола и оцењивање стања заштите од пожара у Министарству одбране и Војсци Србије.

Члан 165.

Носиоци планирања у Министарству одбране и Војсци Србије израђују годишње планове контроле стања заштите од пожара.

Након реализације контроле заштите од пожара, субјекту код којег се врши контрола доставља се оцена.

Субјекат код којег се врши контрола на основу добијене оцене и наређења израђује план и приступа отклањању недостатака и пропуста у одређеним роковима.

Члан 166.

Ако се приликом контроле утврди да се у објекту или делу објекта при коришћењу уређаја или средства не спроведу прописане превентивне мере заштите од пожара и услед тога прети непосредна опасност од избијања пожара, надлежном старешини или руководиоцу контролисаног састава предлаже се писана забрана даљег коришћења објекта, уређаја или средства док се опасност не отклони.

Кориснику објекта, уређаја или средства из става 1. овог члана доставља се писана забрана о обустави њихове употребе или коришћења до отклањања недостатака који су довели до ње. Примерак забране доставља се и надлежном лицу за заштиту од пожара.

Уколико корисник објекта, уређаја или средства не поступи у складу са забраном према њему се предузимају одговарајуће дисциплинске мере.

Ако се у току контроле утврди ризик по живот и здравље људи и материјалних добара од пожара, руководилац контроле у обавези је да одмах о томе упозори надлежног старешину или руководиоца субјекта код којег се врши контрола.

Члан 167.

Инспекцију заштите од пожара у Министарству одбране и Војсци Србије врши орган управе у саставу Министарства одбране надлежан за обављање инспекцијских послова.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 168.

Мере заштите од пожара које нису обухваћене овим правилником спроводе се у складу са законом којим се уређује заштита од пожара и подзаконским актима донетим на основу тог закона.

Члан 169.

Надлежне старешине или руководиоци ускладиће акта којима се уређује заштита од пожара у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог правилника.

Команде, јединице и установе Војске Србије, организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војне јединице и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране и органи управе у саставу Министарства одбране ускладиће свој рад са одредбама овог правилника у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 170.

Лица за заштиту од пожара која су већ постављена на формацијску дужност, а нису оспособљена за обављање послова заштите од пожара у складу са одредбама овог правилника морају се за то оспособити у року од годину дана од дана ступања на снагу овог правилника.

Лице за заштиту од пожара мора имати положен стручни испит из области заштите од пожара или га положити у року од годину дана након постављања на формацијску дужност односно лица која су већ постављена на формацијску дужност у року од годину дана од дана ступања на снагу овог правилника.

Лица која раде на пословима заштите од пожара у Министарству одбране и Војсци Србије у обавези су да похађају посебну обуку из области заштите од пожара и положи стручни испит из области заштите од пожара, најкасније у року од годину дана од дана заснивања радног односа односно распоређивања на послове заштите од пожара.

Члан 171.

Лице које се поставља на формацијско место командира ватрогасног вода, командира одељења и њима равним војним ватрогасним јединицама и руководиоца групе за заштиту од пожара за војне објекте разврстане у прву и другу категорију угрожености од

пожара мора имати најмање вишу односно високу школску спрему и положен стручни испит из области заштите од пожара према општем и специјалистичком делу програма за лица која обављају послове заштите од пожара или похађати посебну обуку из области заштите од пожара и положити посебан стручни испит пред комисијом за полагање стручног испита за лица која раде на пословима заштите од пожара, коју именује министар одбране у року од годину дана од дана постављења на формацијско место односно од дана ступања на снагу овог правилника.

Изузетно, на формацијско место командира ватрогасног одељења може се поставити лице са средњом стручном спремом и радним искуством од најмање пет година на пословима заштите од пожара.

Лице које се поставља на формацијско место ватрогасца мора имати средњу стручну спрему и мора положити стручни испит из области заштите од пожара према општем и специјалистичком делу програма за лица која обављају послове заштите од пожара или похађати посебну обуку из области заштите од пожара и положити посебан стручни испит пред комисијом за полагање стручног испита за лица која раде на пословима заштите од пожара, коју именује министар одбране у року од годину дана од дана постављења на формацијско место односно од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 172.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да се примењује Правило противпожарно обезбеђење оружаних снага Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у миру (Савезни секретаријат за народну одбрану, Оперативна управа позадине, пов. бр. 237-8 од 15. 12. 1989. године) и Правило противпожарно обезбеђење оружаних снага Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у рату (Савезни секретаријат за народну одбрану, Оперативна управа позадине, пов. бр. 237-8 од 15. 12. 1989. године).

Члан 173.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном војном листу“.

Р.в.п. бр. 1
12. јануара 2015. године
Београд

Министар одбране
Братислав Гашић, с. р.

Образак 1

ЕВИДЕНЦИЈА О ЛИЦИМА ЗА ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА

(ШИБ)

(адреса седишта јединице односно установе)

(формацијски назив јединице односно установе)

ФОРМАЦИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ		ПОДАЦИ О ЛИЦУ ЗА ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА															
Редни број	Јединица	Јединица односно установа и место	Дужност лица за заштиту од пожара		ВЕС односно номерна група	Име и презиме и чин	Положајна група	Положајна група	Лични номерна група	Година рођења	Место рођења	На пословима заштите од пожара	Ниво послова (тактички, оперативни и стратегијски) које обавља	Подаци о школској и стручној спреми		Број телефона	
			по формацији	по наређењу										завршена школска и стручна спрема	стручни испит и усавршавање	на послу	код куће
1						8		9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

Датум _____

М.П.

(лице за заштиту од пожара)

(надлежни старшина или руководилац)

Образац 2

ЕВИДЕНЦИЈА О ВОЈНИМ ВАТРОГАСНИМ ЈЕДИНИЦАМА И ВАТРОГАСНИМ ЕКИПАМА

(формацијски назив јединице односно установе) _____ (адреса седишта јединице односно установе) _____ (ПИБ)

Рдни број	Јединица односно установа	Гарнизон	Командир војне ватрогасне екипе односно ватрогасне екипе		Војна ватрогасна јединица односно ватрогасна екипа		Ватрогасно возило		
			име и презиме и чин	број телефона	број ватрогасаца предвиђен формацијом	број ватрогасаца потребан за попуњу	тип	година производње	исправност односно недостаци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Укупно:									

Датум _____

(лице за заштиту од пожара)

М.П.

(надлежни старешина или руководилац)

Образац 3

**ОПЕРАТИВНА ЕВИДЕНЦИЈА ВАТРОГАСНЕ ОПРЕМЕ И СРЕДСТАВА
ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА**

(формацијски назив јединице односно установе)

(адреса седишта јединице односно установе)

(ПИБ)

Редни број	Врста ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара	Стање ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара	Укупно	Стање ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара у јединицама и установама		
				5	6	7
1	2	3	4	5	6	7
		Припада				
		Има				
		Недостаје				
		Припада				
		Има				
		Недостаје				
		Припада				
		Има				
		Недостаје				
		Припада				
		Има				
		Недостаје				
		Припада				
		Има				
		Недостаје				
		Припада				
		Има				
		Недостаје				
		Припада				
		Има				
		Недостаје				

Напомена: (навести додатна објашњења)

Датум _____

_____
(лице за заштиту од пожара)

М.П.

_____
(надлежни старешина или руководиоцац)

Образац 4

ЕВИДЕНЦИЈА ОБЈЕКТА КАТЕГОРИСАНИХ У КАТЕГОРИЈЕ УГРОЖЕНОСТИ ОД ПОЖАРА

		(формацијски назив јединице односно установе)	(адреса седишта јединице односно установе)	(ПИБ)		
Редни број	Назив војног комплекса, војног објекта и гарнизона	Категорија угрожености од пожара	Образложење категорије угрожености од пожара	Формацијски састав и број лица ангажованих за потребе заштите од пожара (тренутно стање)	Професионалне ватрогасне јединице на територији, њихова удаљеност (km) и потребно време за долазак (минута)	Предлог нове организације заштите од пожара и материјалне формације заштите од пожара према извршеној категоризацији објекта
1	2	3	4	5	6	7

Датум _____

(лице за заштиту од пожара)

М.П.

(надлежни старешина или руководилац)

Образац 5

О Д О Б Р А В А

ИЗВОД ИЗ ПЛАНА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

ЗА _____

ОБАВЕШТЕЊЕ

ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ
ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА:

Дежурни војног комплекса/војног објекта
Војна ватрогасна јединица војног комплекса
Ватрогасно-спасилачка јединица МУП-а

ПЛАН ГАШЕЊА ПОЖАРА

Поступак дежурног органа	Војна ватрогасна јединица односно ватрогасна скипа	Поступак осталог људства које је предвиђено у случају настанка пожара				људство из објекта окруженог пожаром
		група за гашење	група за спасавање	група за дотур средстава за гашење пожара	група за евакуацију	
РАДНО ВРЕМЕ						
ВАНРАДНО ВРЕМЕ						

Напомена: Приликом израде дела Плана гашења пожара прописује се поступак само за групе које се формирају у складу са проценом и планом заштите од пожара за војни комплекс.

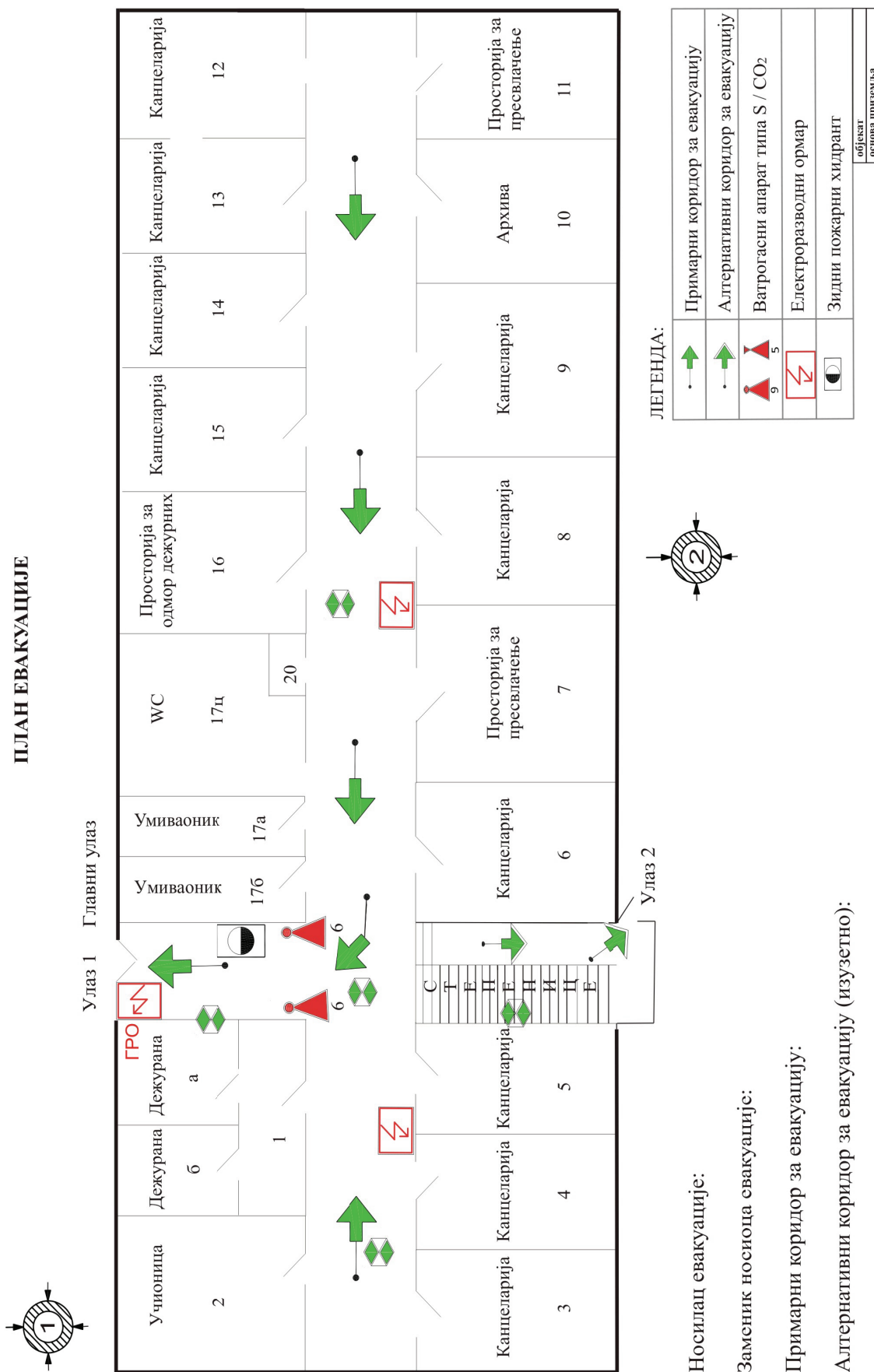
НОРМАТИВ ПРИПАДАЊА ВАТРОГАСНЕ
ОПРЕМЕ И СРЕДСТАВА ЗА ГАШЕЊЕ
ПОЖАРА

Врста ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара	Припада	Има

_____ (лице за заштиту од пожара)

Образац 6

ПЛАН ЕВАКУАЦИЈЕ

**КЊИГА
КОНТРОЛЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА**

У П У Т С Т В О
ЗА ВОЂЕЊЕ КЊИГЕ КОНТРОЛЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

1. Књигу контроле заштите од пожара води лице за заштиту од пожара.

Ради правилног и редовног увида у стање заштите од пожара, лице за заштиту од пожара после извршене контроле доноси књигу контроле заштите од пожара на увид и потпис команданту касарне односно команданту војног комплекса или војног објекта.

2. У рубрику 1 уносе се редни бројеви, почев од 1 па надаље за сваки извршени преглед објеката у касарни односно у војном комплексу.

3. У рубрику 2 уносе се датум и време када је извршен преглед објеката у касарни односно у војном комплексу.

4. У рубрику 3 уносе се запажања, пропусти и неисправности у погледу заштите од пожара приликом контроле, уз потпис лица које је вршило контролу.

5. У рубрику 4 уноси се датум када је командант касарне односно командант војног комплекса или војног објекта прегледао и потписао ову књигу.

6. У рубрику 5 уноси се број наређења команданта касарне односно команданта војног комплекса или војног објекта којим наређује ко и до када отклања уочене недостатке.

7. У рубрику 6 уносе се датум и време када је недостатак отклоњен.

8. У рубрику 7 потписује се лице које је недостатак отклонило.

Образац 8

ЕВИДЕНЦИЈА О ПОЖАРИМА У _____ ГОДИНИ

(формацијски назив јединице односно установе) _____ (адреса седишта јединице односно установе) _____ (ШИБ)

Редни број	Војна пошта и место	Време настанка пожара	Врста објекта, просторије или отвореног простора и врста материјала који је горео	Узрок пожара	Учесници у гашењу пожара	Време изласка на место настанка пожара	Висина штете (у динарима)	Детаљнији подаци о пожару
1	2	3	4	5	6	7	8	9

У _____ години било је _____ пожара.

(лице за заштиту од пожара)

М.П.

(надлежни старешина или руководилац)

(штамбил јединице односно установе)

Образац 9

ИЗВЕШТАЈ О НАСТАЛОМ ПОЖАРУ

(формацијски назив јединице односно установе)

(адреса седишта јединице односно установе)

(ПИБ)

1.	Назив јединице односно установе (војна пошта и место) у којој је настао пожар (или експлозија са пожаром).	
2.	Дан, месец, година и час настанка пожара.	
3.	Подаци о лицу које је јавило за пожар (име и презиме и чин – звање, место, тачно време и број телефона).	
4.	Да ли је пожар настао због неспровођења прописаних превентивних мера заштите од пожара?	
5.	Да ли је објекат у којем је настао пожар био обезбеђен од пожара (ако јесте навести врсту и количину ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара, а ако није навести зашто није)?	
6.	Како је пожар изазван (намерно, непажњом, природном појавом, неутврђено и сл.).	
7.	Узрок насталог пожара.	
8.	Да ли је познат кривац за настали пожар (ако јесте, навести име и презиме, чин – звање и јединицу).	
9.	Врста објекта, просторије или отвореног простора, врста материјала који је горео и степен оштећења.	
10.	Површина захваћена пожаром у m ² .	
11.	Да ли се пожар проширио на суседне објекте или простор (ако јесте, навести врсту објекта)?	
12.	Последице пожара (материјална штета у динарима, број погинулих и број повређених).	
13.	Врста и количина материјала која је уништена у пожару.	
14.	Да ли су позване војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе (ако јесу навести које војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе су позване, ко их је позивао и време позива)?	
15.	Да ли је у гашењу пожара учествовало људство из објекта према изводу из плана заштите од пожара (навести број људи и врсту ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара која су коришћена)?	
16.	Време пристизања прве војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе на место пожара и време локализације и гашења пожара.	
17.	Да ли је у гашењу пожара учествовала и нека друга војна ватрогасна јединица (навести назив ватрогасне јединице и врсту ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара)?	

18.	Да ли је у гашењу пожара учествовала ватрогасна јединица са територије (навести место из којег је ватрогасна јединица, број ватрогасаца и врсту средстава за гашење пожара)?	
19.	Оцена успешности интервенције војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе (навести да ли је интервенција била успешна, делимично успешна или неуспешна и разлог неуспешне интервенције).	
20.	Врста ватрогасне опреме и средстава која су коришћена за гашење пожара (навести да ли је било довољно ватрогасне опреме и врсту и количину утрошених средстава за гашење пожара).	
21.	Подаци о лицима која су се нарочито истакла у гашењу пожара (име и презиме и чин – звање).	
22.	Уцртати скицу просторије (дела објекта) у којој је настао пожар и правац у којем се ширио. Од просторије (део објекта) у којој је пожар настао (жариште пожара) па до места у којем је пожар заустављен означити црвеном оловком. Уз основу објекта приказати стање и распоред ватрогасне опреме и средстава којима се гасило и правац ветра.	
23.	Опис развоја пожара и акције гашења и спасавања (запажања руководиоца гашења пожара).	
24.	Подаци о лицу које је поред комисије водило увиђај или истрагу о насталом пожару (име и презиме, чин – звање и датум извршеног прегледа).	
25.	Евентуалне примедбе старешине или комисије које нису предвиђене у осталим рубрикама.	
26.	Предузете мере.	

Напомена: Уз овај извештај приложити и комисијски записник.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

1. _____
2. _____
3. _____

Надлежни старешина или руководиоцац

_____

Образац 10

**ЕВИДЕНЦИЈА О УЧЕШЋУ У ГАШЕЊУ ПОЖАРА НА ТЕРИТОРИЈИ
ЗА _____ ГОДИНУ**

(формацијски назив јединице односно установе)

(адреса седишта јединице односно установе)

(ШИБ)

Редни број	Датум гашења пожара	Војна ватрогасна јединица која је гасила пожар	Место пожара	Врста објекта или отвореног простора који је горео	Врста објекта или отвореног простора који је изгорео и површина у м ²	Ангажовано				Утрошено	
						старешина	војника	цивилних лица	ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара	средстава за гашење пожара	новчаних средстава
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Датум _____

(лице за заштиту од пожара)

М.П.

(надлежни старешина или руководилаг)

Образац 11

ИЗВЕШТАЈ О ДОЈАВИ ПОЖАРА И ТРАЖЕЊУ ПОМОЋИ

Пријем обавештења о пожару	Датум Време
Подаци о лицу које је пријавило пожар	Име Презиме Број телефона
Назив објекта који гори	
Угрожени пожаром	Људи Имовина Друго
Позивање војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе војног комплекса	Време
Долазак на интервенцију војне ватрогасне јединице односно ватрогасне екипе војног комплекса	Време
Позивање ватрогасне јединице на територији	Време
Долазак на интервенцију ватрогасне јединице на територији	Време
Напомена	

Датум _____

Време _____

Потпис дежурног лица
_____

С А Д Р Ж А Ј

	Страна
1. Правилник о заштити од пожара у Министарству одбране и Војсци Србије	1

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
„Службени војни лист“, 11000 Београд, Бирчанинова 5
Главни и одговорни уредник Нада Сибинчић, проф.
Телефони: 011/3201-979 (23-979) и 011/3203-369 (32-369)
Телефон/факс: 011/3000-200
Штампа: Војна штампарија „Београд“, Београд, Ресавска 40б
